

**Média a informační bezpečnost
pro studenty se speciálními vzdělávacími potřebami
(neslyšící, osoby se sluchovým postižením)**

Obsah

Obsah	1
1 Vzdělávací program a jeho pojetí.....	3
1.1 Základní údaje	3
1.2 Anotace programu	4
1.3 Cíl programu.....	4
1.4 Klíčové kompetence a konkrétní způsob jejich rozvoje v programu	5
1.5 Forma	6
1.6 Hodinová dotace	6
1.7 Předpokládaný počet účastníků a upřesnění cílové skupiny	8
1.8 Metody a způsoby realizace.....	8
1.9 Obsah – přehled tematických bloků a podrobný přehled témat programu a jejich anotace včetně dílčí hodinové dotace	9
1.10 Materiální a technické zabezpečení.....	12
1.11 Plánované místo konání	12
1.12 Způsob realizace programu v období po ukončení projektu	12
1.13 Kalkulace předpokládaných nákladů na realizaci programu po ukončení projektu	14
1.14 Odkazy, na kterých je program zveřejněn k volnému využití	15
2 Podrobně rozpracovaný obsah programu.....	16
2.1 Tematický blok A, Nová a stará média	16
2.2 Tematický blok B, Knihovna, jako místo nejen digitálního bezpečí	21
2.3 Tematický blok C, Desatero bezpečnosti na internetu	24
2.4 Tematický blok D, Komunikace	29
2.5 Tematický blok E, Tvorba závěrečné práce	31
2.6 Tematický blok F, Presentace závěrečných prací, diskuse	32
3 Metodická část	34
Média a informační bezpečnost pro studenty se speciálními vzdělávacími potřebami, (neslyšící, osoby se sluchovým postižením)	42
3.1 Tematický blok A, Nová a stará média	43
3.2 Tematický blok B, Knihovna – místo nejen digitálního bezpečí	52
3.3 Tematický blok C, Desatero bezpečnosti na internetu	55
3.4 Tematický blok D, Komunikace	62
3.5 Tematický blok E, Tvorba závěrečné práce – 1hodina	66
3.6 Tematický blok F, Presentace závěrečných prací, shrnutí, diskuse.....	67
4 Příloha č. 1 – Soubor materiálů pro realizaci programu.....	70
4 Příloha č. 2 – Snímky pracovního sešitu	71
5 Přílohy.....	73
5.1 Soubor metodických materiálů	73
5.2 Příloha č.3 - řešení úkolů v pracovních sešitech a pracovních listech	76

5	Příloha č. 4 soubor zdrojů inspirativních materiálů	99
6	Příloha č. 3 – Závěrečná zpráva o ověření programu v praxi	105
7	Příloha č. 4 – Odborné a didaktické posudky programu	106
8	Příloha č.5 – Doklad o provedení nabídky ke zveřejnění programu.....	107
9	Nepovinné přílohy	107

1 Vzdělávací program a jeho pojetí

1.1 Základní údaje

Výzva	Budování kapacit pro rozvoj škol II
Název a reg. číslo projektu	Informace pro rozvoj demokratické společnosti reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008181
Název programu	Média a informační bezpečnost pro studenty se speciálními vzdělávacími potřebami (neslyšící, osoby se sluchovým postižením)
Název vzdělávací instituce	České vysoké učení technické v Praze
Adresa vzdělávací instituce a webová stránka	Zikova 4, Praha 6 – Dejvice, 160 00, www.cvut.cz
Kontaktní osoba	Dr.h.c.prof.Dr.Ing. Václav Liška, LL.M., MBA, E.O.R.C.
Datum vzniku finální verze programu	20. 10. 2019
Číslo povinně volitelné aktivity výzvy	7
Forma programu	prezenční
Cílová skupina	žáci SŠ maturitních oborů a gymnázií Specifický program pro studenty SŠ se smyslovým zdravotním hendikepem (neslyšící, osoby se sluchovým postižením).

Délka programu	16 hodin varianta A /20 hodin varianta B
Zaměření programu (tematická oblast, obor apod.)	Podpora rozvoje kritického myšlení s cílem chránit děti a mládež před manipulací vedoucí ke krizovému chování, podpora aktivit vedoucí k aktivnímu osobnímu rozvoji a k ochraně zdraví v propojení všech jeho složek (sociální, psychické a fyzické)
Tvůrci programu	Hana Talli Hlubučková, Barbora Jaburková
Odborný garant programu	Dr.h.c.prof.Dr.Ing. Václav Liška, LL.M., MBA, E.O.R.C.
Odborní posuzovatelé	prof. PhDr. MILOŠ ZELENKA, DrSc. Mgr. Petra Bobková
Specifický program pro žáky se SVP (ano x ne)	ano

1.2 Anotace programu

Vytváření vzdělávací nabídky zaměřené na orientaci v datech, práce s primárními informačními zdroji, ověření a relevance informací a dat z více zdrojů. Podpora rozvoje vzdělávacích aktivit, zaměřených na bezpečný pohyb cílové skupiny ve světě internetu, rozvoj kritického myšlení, zlepšení komunikace mezi smyslově postiženými (neslyšícími a sluchově postiženými) a intaktní většinou. Podpora rozvoje schopnosti odhalovat mediální manipulaci a bránit se jí, rozvíjení klíčových kompetencí za pomoci pro kreativního vytváření vlastních mediálních obsahů.

1.3 Cíl programu

Cílem programu je žákům a žákyním středních škol v rámci projektu společného učení a žákům a žákyním středních škol se speciálními vzdělávacími potřebami (popřípadě žákům posledních ročníků základních škol) rozvinout klíčové kompetence, sebereflexi, a upozornit

na rizika manipulace informacemi, rozvinout kritické myšlení žáků a žákyň, zvýšit schopnosti komunikace, prezentace, empatie a vzájemného pochopení cílových skupin. doplnit a sjednotit znalosti tematiky médií, informací a komunikace, poukázat na praktické problémy vzájemného získávání informací a komunikace mezi intaktními žáky a žákyněmi (osobami) a žáky a žákyněmi (osobami) se sluchovým postižením, neslyšících a uživatelů Českého znakového jazyka a rozvinout znalosti a dovednosti v těchto blocích získané na základní škole.

1.4 Klíčové kompetence a konkrétní způsob jejich rozvoje v programu

Žáci a žákyně během programu budou rozvíjet klíčové kompetence v oblasti komunikace, práce s informacemi, jejich aktivní ověřování, zpracování, výběru relevantních zdrojů, odlišení ověřených faktů – fake news od skutečností.

Kompetence k učení

- všestranný osobnostní rozvoj včetně pocitové sebereflexe
- podpora aktivního zapojování cílové skupiny během výuky

Kompetence k řešení problémů

- rozvoj kritického myšlení

Kompetence komunikativní

- bezpečné využívání nových médií
- práce s více zdrojovým získáváním a ověřováním informací
- bezpečná práce na internetu
- porozumění právu na komunikaci ve zvolené formě
- schopnost bezpečně a tvořivě využívat média

Kompetence sociální a personální

- zvýšení schopnosti empatie
- rozvoj porozumění mezi světem intaktních osob a světem sluchově postižených a neslyšících
- prevence vzniku závislostí
- rozvoj kreativity a vytváření vlastních obsahů (hravost)

Kompetence občanská

- schopnost veřejně vystoupit a obhájit svoji práci
- schopnost osvojit si kritický přístup k mediálním obsahům
- získání rovného přístupu formacím

Průřezové téma Mediální výchova. 2016 [online]. [cit. 5.12.2020].

Dostupné z: <https://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=10913>

1.5 Forma

Program probíhá prezenční formou. V programu jsou obsaženy všechny tři formy výuky: hromadná výuka, skupinová výuka, samostatná práce žáka (případně s asistentem) či individualizovaná výuka. Formy výuky a jejich organizační forma záleží na potřebách studijní skupiny. K prohloubení teoretických znalostí získaných při výuce poslouží odborné exkurze, besedy a závěrečná práce s prezentací.

1.6 Hodinová dotace

Vzhledem ke zkušenostem z realizace a kladnému ohlasu mezi žáky i pedagogických pracovníků bylo přistoupeno k nezvyklému rozdělení jedné vyučovací hodiny na dvě části v časové dotaci teoretická část tématu "A" Nová a stará média 30 minut a 15 minut je přidáno na praktickou část exkurze. Ve variantě B je z důvodu uzpůsobení programu speciálním vzdělávacím potřebám dělení jedné vyučovací hodiny po 15 minutách plánovitě a odsvědčené při realizaci a evaluaci.

Celková čistá časová dotace programu je:

Časová dotace varianty A – společné učení – 16 vyučovacích hodin (podle možností školy lze rozšířit)

Teoretická část

- A) Nová a stará média – 2 hodiny + 30 minut
- B) Knihovna, místo nejen digitálního bezpečí – 1 hodina
- C) Desatero bezpečného pohybu na internetu – 3 hodiny
- D) Komunikace – 2 hodiny

Praktická část

- 1) Návštěva média (televize, rozhlas) – 1 hodina + 15 minut-doplnění teoretické části A
- 2) Návštěva knihovny – 1 hodina-doplnění teoretické části B
- 3) Beseda s veřejně činnou osobou – 2 hodiny-podle zvoleného tématu z teoretické části
- 4) Tvorba vlastního materiálu (grafika, koláž, kresba) – 1 hodina
- 5) Prezentace vlastní tvorby s komentářem – 2 hodiny

Časová dotace varianty B –žáci a žákyně s těžkým sluchovým postižením, neslyšící, uživatelé českého znakového jazyka

Časová v dotace varianty B – žáci a žákyně s těžkým sluchovým postižením, neslyšící, uživatelé českého znakového jazyka – 20 běžných vyučovacích hodin (45 minut) rozdělených s ohledem na potřeby cílové skupiny (odezírající, uživatelé českého znakového jazyka apod.) do bloků po 15 minutách (podle možností realizující školy a zájmů žáků a žákyň lze rozsah hodin rozšířit a přestávky upravit podle zvyklostí dané školy a potřeb cílové skupiny).

V praxi jsme realizovali 15 minut výuku a krátkou přestávku s ohledem na speciální vzdělávací potřeby žáků, po uplynutí 45 minut následovala klasická přestávka dle zvyklostí realizující školy.

Teoretická část

- A) Nová a stará média – 3 hodiny + 15 minut
- B) Knihovna, místo nejen digitálního bezpečí – 1 hodina
- C) Desatero bezpečného pohybu na internetu – 3 hodiny
- D) Komunikace – 3 hodiny + 30 minut

Praktická část

- A) Média-exkurze (televize, rozhlas) – 2 hodiny-doplnění teoretické části A
- B) Návštěva knihovny – 2 hodiny-doplnění teoretické části B
- C/D) Beseda/besedy – 2 hodiny-podle zvoleného tématu z teoretické části
- E) Tvorba vlastního materiálu (grafika, koláž, kresba) – 1 hodina
- F) Prezentace vlastní tvorby s komentářem – 2 hodiny

1.7 Předpokládaný počet účastníků a upřesnění cílové skupiny

Žáci a žákyně 1.(podle RVP možno i 2. ročníků) maturitních oborů středních škol, žáci a žákyně SŠ pro žáky se sluchovým postižením, neslyšící – žáci a žákyně 1. a 2.ročníků maturitních oborů. Velikost studijní skupiny je dán vnitřním režimem vzdělávání a možnostmi školy. Případně lze zařadit program do učiva závěrečného ročníku základní školy nebo do volitelných předmětů či volnočasových vzdělávacích aktivit. Program je vhodný pro doplnění či rozšíření výuky podle RVP příslušné školy.

Ověření programu proběhlo se 17 žákyněmi a žáky Vyšší odborné školy, Střední školy, Základní školy a Mateřská školy v Hradec Králové, Štefánikova 549,500 11 Hradec Králové, žákyněmi a žáky maturitních oboru reprodukční grafik a oboru předškolní a mimoškolní pedagogika.

1.8 Metody a způsoby realizace

Program je určen pro prezenční výuku. Ve všech hodinách se uplatňuje kombinace více výukových metod i s přihlédnutím podpůrným prostředkům a speciálním potřebám žáků a žákyň. Teoretická část výuky probíhá informačně – receptivní metodou s výukovými materiály (pracovní sešit rozdělený na 4 kapitoly s výukovými videi, pracovními listy a slovníčkem), používají se řízené dialogy, prezentace v PowerPointu, vzhledem ke speciálním potřebám cílové skupiny i video ukázky, vizuální podněty. Praktická část – prohlubování a rozšiřování teoretických znalostí prostřednictvím exkurzí, diskusí a besed. V rámci produktivní části projektu je zadána samostatná práce.

V případě skupiny B (neslyšící, uživatelé českého znakového jazyka) je nutné tlumočení do Českého znakového jazyka a zároveň je třeba pořizovat i simultánní přepis podle potřeb cílové skupiny a jí zvolené formy komunikace.

1.9 Obsah – přehled tematických bloků a podrobný přehled témat programu a jejich anotace včetně dílčí hodinové dotace

Výuková varianta A – intaktní žákyně a žáci, osoby s lehkým sluchovým postižením na úrovni českého jazyka B1

Tematický blok A – Nová a stará média.

Žáci a žákyně se seznámí s tématem média, jejich stručnou historií a rozvojem, zamyslí se nad tím, jaká média používají, jak je vnímají, jak funguje zpravodajství veřejnoprávních médií, jak nás ovlivňují. A své názory a odpovědi si porovnají se realitou při návštěvě regionální redakce Českého rozhlasu nebo České televize.

Varianta A

Teoretická část – 2 hodiny + 30 minut

Praktická část – exkurze do regionální redakce veřejnoprávních médií 60 minut

Varianta B

Teoretická část – 3 hodiny + 15 minut

Praktická část – exkurze do regionální redakce veřejnoprávních médií 2 hodiny

Tematický blok B –Knihovna – místo nejen digitálního bezpečí

Cílem tohoto tématu je seznámit žáky s knihovnami, jako s místy, kde se nejen půjčují knihy, ale jako místo, kde mohou získat řadu ověřených materiálů pro studium i volný čas, a to bez ohledu na smyslové postižení, ukázat možnosti vzdělávání a přístupu k informacím potřebných ve studiu, přípravě na budoucí povolání i volnočasových aktivit. Své znalosti prostředí a nabídky služeb si žáci a žákyně porovnají při návštěvě knihovny v místě, kde daná škola působí.

Varianta A

Teoretická část – 1 hodina

Praktická část – exkurze do městské nebo krajské knihovny (podle místa a možností školy) – 1 hodina

Varianta B

Praktická část – 2 hodiny

Teoretická část – 1 hodina

Tematický blok C – Desatero bezpečnosti na internetu

Zvolené téma je velmi široké. Při praktickém ověřování jsme zjistili, že středoškoláci často nemají ucelené povědomí o základních bezpečnostních pravidlech pohybu v kybernetickém prostoru. Rozdíly ve znalostech jsou obrovské. Vycházeli jsme tedy z potřeby tyto znalosti v základu doplnit a ucelit, vysvětlit základní pojmy a věnovat se rizikům, která využívání a pohyb v kyberprostoru přináší, včetně sociálně patologických jevů, jako jsou různé druhy kyberšikany.

V praktické části si pak žáci rozšíří teoreticky nabyté znalosti o poznatky z praxe. Žáci si upevní znalosti související s tématem besedy, dozví se řadu praktických poznatků z vybrané oblasti, mohou si dělat poznámky pro závěrečnou práci.

Pedagog hosta či hosty uvede a požádá ho, aby stručně představili svoji práci. Poté je čas na dotazy a postřehy žáků a žákyň

Varianta A

Teoretická část – 3 hodiny

Praktická část – beseda/ besedy s veřejně činnou osobou, adiktologem apod.

Varianta B

Teoretická část – 3 hodiny

Praktická část – beseda / besedy s veřejně činnou osobou, adiktologem apod. 2 hodiny

Tematický blok D – Komunikace

Cílem kapitoly je umožnit žákům a žákyním pochopení komunikace a přenosu informací mezi světem intaktním a neslyšícím s důrazem na komunikační práva neslyšících a sluchově postižených doplněné o ukázky z běžného života.

Varianta A

Teoretická část – 2 hodiny

Varianta B

Teoretická část 3 hodiny + 30 minut

Tematický blok E Vypracování závěrečné práce

Vlastní aktivita středoškoláků na základě dříve získaných vědomostí a znalostí, tvorby závěrečné práce, příprava na prezentaci

Časová dotace – varianta A i B–1 hodina

Tematický blok F – Prezentace závěrečných prací

Časová dotace – varianta A i B–2 hodiny

Záleží na volbě pedagogických pracovníků a žákyň a žáků, kteří se účastní programu. Může jít o práce individuální i kolektivní.

Například:

- a) výtvarné (grafické) práce na daná témata
- b) scénky z běžného života a ukázat například na návštěvě úřadu, lékaře atd. (Jak vypadala návštěva před absolvováním výuky a po ní, z hlediska uplatnění práva komunikace ve zvoleném jazyce.)
- c) natočí video o problematice na dané téma

Prezentace těchto prací žáků a žákyň vzniklých v rámci projektu před spolužáky, rodiči je vhodným zakončením celého projektu.

1.10 Materiální a technické zabezpečení

Při teoretické výuce jsou používány počítače nebo tablety, případně jiná elektronická komunikační zařízení uzpůsobená specifickým vzdělávacím potřebám žáků a žákyň, data projektor, bílá tabule (whiteboard), popisovače, tabule a křídly. Nahrávací zařízení, telefony/ fotoaparáty pro pořízení fotografií. Nutný je přístup k internetu. Při exkurzích je k dispozici materiální a technické zázemí příslušných pracovišť.

V případě skupiny B je nezbytná je přítomnost tlumočníka/ tlumočnicků do ČZJ a přepisovatelky. Podle zvoleného způsobu komunikace žákyň a žáků.

Dle zvoleného způsobu realizace závěrečné práce (grafika, divadelní scénka) vhodné materiály dle zaměření práce.

1.11 Plánované místo konání

Ověření se uskutečnilo na této škole:

- Vyšší odborná škola, Střední škola, Základní škola a Mateřská škola, Hradec Králové, Štefánikova 549, 500 11 Hradec Králové,

Exkurze:

- Regionální redakce Českého Rozhlasu v Hradci Králové, Havlíčkova 292, 501 01 Hradec Králové
- Městská knihovna a centrum celoživotního vzdělávání v Hradci Králové, Wonkova 1262/1a 501 01 Hradec Králové.

Při další realizaci doporučíme využít regionální redakce České televize či rozhlasu v příslušném kraji. Program není nijak vázán na Hradec Králové. Celková realizace byla situována do Hradce Králové z důvodu sídla spolupracující školy. Viz bod 1.12, a bod 3.1.

1.12 Způsob realizace programu v období po ukončení projektu

Program je určen pro prezenční výuku. Celý program, včetně všech výstupů, je možno použít samostatně nebo jednotlivá témata zařadit do výuky v rámci předmětů. Český jazyk, Základy společenských věd, Člověk a jeho svět, Informatika, Mediální výchova apod. Program může být také zařazen do povinně volitelných předmětů nebo volnočasových vzdělávacích aktivit, a to pro výuku 1. (podle RVP možno i u 2.ročníků) středních škol, SŠ pro žáky se sluchovým

postižením, neslyšící – žáci a žákyně 1–2. ročníku maturitních oborů. (Případně lze zařadit program do učiva závěrečného ročníku základní školy.)

Exkurze a besedy jsou velmi variabilní a záleží na možnostech daného regionu a zájmu žáků a žáků o danou problematiku.

1.13 Kalkulace předpokládaných nákladů na realizaci programu po ukončení projektu

Položka		Předpokládané náklady
Celkové náklady na realizátory/lektory		13 200 Kč
z toho	<i>Hodinová odměna pro 1 realizátora/ lektora včetně odvodů á 16 hod, tj.</i>	700 Kč
	<i>Ubytování realizátorů/lektorů</i>	0 Kč
	<i>Stravování a doprava realizátorů/lektorů</i>	2 000 Kč
Náklady na zajištění prostor		5 000 Kč
Ubytování, stravování a doprava účastníků		3 000 Kč
z toho	<i>Doprava účastníků</i>	3 000 Kč
	<i>Stravování a ubytování účastníků</i>	0 Kč
Náklady na učební texty		5 400 Kč
z toho	<i>Příprava, překlad, autorská práva apod.</i>	0 Kč
	<i>Rozmnožení textů – počet stran: 120 stránek á 15 studentů á 3 Kč/stránka</i>	5 400 Kč
Režijní náklady		0 Kč
z toho	<i>Stravné a doprava organizátorů</i>	0 Kč
	<i>Ubytování organizátorů</i>	0 Kč
	<i>Poštovné, telefony</i>	0 Kč
	<i>Doprava a pronájem techniky</i>	0 Kč
	<i>Propagace</i>	0 Kč
	<i>Ostatní náklady</i>	0 Kč
	<i>Odměna organizátorům</i>	0 Kč
Náklady celkem		26 600 Kč
Poplatek za 1 účastníka		1 773 Kč

1.14 Odkazy, na kterých je program zveřejněn k volnému využití

Odkazy: <https://www.educatus.cz/media-a-informacni-bezpecnost/>

www.rvp.cz - bude vloženo po schválení vzdělávacího programu

Autorská díla vzniklá v rámci tohoto projektu IRDS jsou veřejnosti k dispozici pod licencí Creative Commons 4.0, ve variantě BY-SA, tedy: Uveďte původ–Zachovejte licenci, dostupná zde: <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.cs>

Grafik bude ve všech materiálech používat toto logo:

Fotografie, které jsou součástí předkládaných materiálů a na kterých jsou vyobrazeni žáci, pedagogičtí pracovníci a další účastníci ověřování programu, jsou autorskými díly tvůrců programu a s ohledem na ochranu osobnosti účastníků programu, není možné je dále užít bez souhlasu tvůrců programu a zároveň bez souhlasu těchto vyobrazených účastníků programu. Jinými slovy se na ně nevztahuje shora uvedená licence Creative Commons 4.0, ve variantě BY-SA. Veškeré snímky žáků a spolupracujících odpovídají GDPR.

Veškeré materiály a informace použité pro tvorbu všech materiálů související s tímto programem jsou uvedené níže. Veškerý obrazový materiál a jednotlivé citace (plné i částečné) pro projekt poskytli autoři a tvůrci jednotlivých materiálů uvedených u jednotlivých výstupů a podléhají tak autorským právům.

Pokud není uvedeno jinak, jsou v celém programu včetně příloh použita díla autorského týmu (fotografie, obrázky, grafy, schémata apod.) a informace a obrazové materiály z volných databází jako pixabay apod.

2 Podrobně rozpracovaný obsah programu

Realizace programu je založena na propojení teoretické výuky – výukových hodin a přednášek spojených se samostatnou prací žáků (s asistentem) během hodin – s prohlubováním a rozšiřováním vědomostí prostřednictvím získávání odborných zkušeností při exkurzích a besedách a tvorbě závěrečné práce, vše s maximální efektivitou pro budoucí využití účastníků programu v praktickém životě.

Samotný program je zpracován jako pracovní sešit se slovníčkem a pracovními listy pro realizaci celého programu. Vytvořené výukové materiály lze použít během celé realizace programu, na všech hodinách, při exkurzích, besedách i při tvorbě závěrečné práce.

Souhrnné pracovní materiály varianty A jsou k dispozici zde:

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.4_Pracovni_sesit_A.pdf

Souhrnné pracovní materiály varianty B jsou k dispozici zde:

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.4_Pracovni_sesit_B.pdf

Pomůcky pro výuku: Na základě zkušeností z ověřování a evaluace, nejsou pomůcky rozepsány k jednotlivým hodinám, ale jsou vypsány v úvodu k celým tematickým blokům, tak, aby si je žáci mohli zajistit, nebo požádat školu o zajištění potřebných pomůcek.

-elektronické zařízení s aplikací na čtení QR kódů, notebooky, psací potřeby, mobilní telefony či jiná nahrávací zařízení podle pokynů pedagoga.

2.1 Tematický blok A, Nová a stará média

VARIANTA A

Žáci se seznámí se s tématem média, jejich stručnou historií a rozvojem, zamyslí se nad tím, jaká média používají, jak je vnímají, jak funguje zpravodajství veřejnoprávních médií, jak nás ovlivňují. A své názory a odpovědi si porovnají se realitou při návštěvě regionální redakce Českého rozhlasu nebo České televize

Pomůcky pro výuku celého tematického bloku A: Pracovní sešity se slovníčkem a pracovní list vytvořený k výukovému programu – celá část pracovního sešitu A Nová a stará média, (v elektronické či tištěné podobě),

Pomůcky: -elektronické zařízení s aplikací na čtení QR kódů, notebooky, psací potřeby, mobilní telefony či jiná nahrávací zařízení podle pokynů pedagoga.

Metody: Výuka probíhá informačně – receptivní metodou + práce s výukovými materiály, používají se řízené diskuse, dialogy, komunitní kruh, prezentace v PowerPointu, vzhledem ke speciálním potřebám cílové skupiny i video ukázky, vizuální podněty.

1. hodina

- **15 minut** – seznámení s projektem a jeho obsahem. Co je cílem projektu. Jak se dá pracovat s pracovním sešitem, vysvětlení tlumočnických titulků u videí, cíle vyučování a navržení témat exkurzí, mapování možností besed – doporučuji nechat téma otevřené a vrátit se k němu ještě další vyučovací hodinu.
- **20 minut** – řízená diskuse na téma: Co jsou to média, jaká používáte? Kde získáváte informace?
- **10 minut** – seznámení s úkolem vytvořit závěrečnou práci, která bude vyústěním vyučování; bude to buď grafika, video, prezentace, zvukový záznam (jako v rozhlasu), tady zcela záleží na tom, jakou formu si žáci a vyučující zvolí

2. hodina

- **5 minut** úvodní video projekce na téma Média s komentářem pedagoga
- **10 minut** – výklad na téma historie médií, vzdělání, knihtisk a jeho význam prokládaný otázkami na žáky
- **5 minut** – práce motivovaná pracovním sešitem – hraná časová přímka historie médií – ve dvojicích žáci si vezmou letopočty a postaví se do řady v rámci časové přímky, druhý z dvojice si podle letopočtu svého spolužáka vybere médium a postaví se k sobě, zbytek třídy hodnotí, zda je to správně či nikoliv – u intaktních žáků doporučuji – spojit s úkolem č. 10 i o nová média
- **5 minut** – výklad na téma funkce médií (ptáme se studentů, jakou podle nich média mohou mít funkci – možné zaškrtnout v pracovním sešitě
- **10 minut** – diskuse na téma, jak média ovlivňují tebe a tvé okolí
- **5 minut** – závěrečné shrnutí, zadání domácí práce z pracovního sešitu

3. hodina (dělená hodina s praktickou částí – návštěva média (televize, rozhlas atd.)

- **5 minut** – shrnutí formou diskuse se žáky a žákyněmi na téma stará a nová média, masmédia

- **10 minut** – výkladová část (například s prezentací nebo na příkladech z praxe) na téma závislosti, závislost na elektronických komunikacích, počítačích, hrách, telefonech; nastínění tématu léčba závislosti
- **15 minut** – diskuse se žáky a žákyněmi na téma závislosti a jejich léčba; příklady z praxe, pojem adiktologie, prostor pro vlastní či přenesené zkušenosti středoškoláků.

Praktická část – exkurze do veřejnoprávního média – regionální redakce Českého rozhlasu nebo České televize – časová dotace 60 minut

Žáci a žákyně se seznámí se zákulisím tvorby zpravodajství, systémem ověřování informací u veřejnoprávních médií, pohlédnou si některá pracoviště, seznámí se s prací redaktorů a redaktorek, s archivem nebo radiotékou a možnostmi zpřístupnění archivovaných materiálů pro budoucí studium, mohou získat informace o tom, jak napsat tiskovou zprávu, co se s ní stane po té, co dorazí do příslušné redakce, mohou se podívat, jak se v přímém přenosu natáčí a vysílá rozhlasová či televizní reportáž (záleží na zvoleném médiu a dohodě pedagoga s pracovníkem příslušného média)

Varianta B

Časové rozložení – v praxi jsme realizovali celou teoretickou část všech tematických bloků takto: 15 minut výuka a krátká přestávka s ohledem na odezírající žáky a uživatele ČZJ. Po uplynutí 45 minut následovala klasická přestávka dle zvyklostí realizující školy. Po celou dobu teoretické výuky jsme používali pracovní materiály vytvořené k výuce.

Pomůcky pro výuku: Pracovní sešity se slovníčkem a pracovními listy vytvořené k výukovému programu – varianta B – celá kapitola A/ Nová a stará média, (v elektronické či tištěné podobě)

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.4_Pracovni_sesit_B.pdf

elektronické zařízení s aplikací na čtení QR kódů s uzpůsobením pro speciální potřeby žáka, psací potřeby

Metody: probíhá informačně – receptivní metodou + práce s výukovými materiály, používají se řízené diskuse, dialogy, komunitní kruh, prezentace v PowerPointu, vzhledem ke speciálním potřebám cílové skupiny i video ukázky, vizuální podněty.

1. hodina

- **15 minut** – představení celého programu, počátek tématu historie médií
- **15 minut** – prezentace výukového videa s vysvětlením jednotlivých pojmů – tady je možné pojmy vysvětlit i za pomoci slovníčku v pracovních materiálech
- **15 minut** – práce s pracovním sešitem – plnění úkolu č. 2 – časová osa, řazení starých médií formou hry hraná časová přímka historie médií – ve dvojicích žáci si vezmou letopočty a postaví se do řady v rámci časové přímky, druhý z dvojice si podle letopočtu svého spolužáky vybere médium a postaví se k sobě, zbytek třídy hodnotí, zda je to správně či nikoliv – ujasnění pojmu “knihtisk”.

2.hodina

- **15 minut** – Funkce médií – diskuse se žáky na téma, jak nás média ovlivňují, jaké mají funkce práce s pracovní sešitem a slovníčkem;
- **15 minut** – Jaká používáte média? Lze realizovat například formou ankety, kdy jeden z žáků či žákyň vyzve své spolužáky, aby mu odpovídali jako novináři či redaktorce ve veřejné anketě, odpovědi lze nahrát na záznamové zařízení (mobilní telefon). Další otázku pokládá jiný žák či žákyně. Tato část je náročná pro tlumočníky do ČZJ.
- **15 minut** – studijní skupina zhodnotí, jaká média žáci znají, která používají a která vůbec, diskuse k tématu

3. hodina

- **15 minut** – nastínění tématu závislostí, následně doporučujeme diskusi se žáky na toto téma: Doporučený je postup podle bodů v pracovním sešitě.
- **2 x 15 minut** – závislosti a jejich léčby vysvětlení pojmu NETOLISMUS, NETOLIK, VIRTUÁLNÍ DROGY, NOMOFOBIE – ADIKTOLOGIE – za pomoci pracovního sešitu a slovníčku

Prožitková aktivita: je možné předvést některé pojmy formou pantomimy.

4. hodina – dělená s tematickou částí Komunikace

- **5 minut** – zpětná reflexe na probírané téma
- **5 minut** – zadání závěrečné práce celého projektu – vyberte si téma – média, knihovny, bezpečnost na internetu, komunikace; uvažujte jakou formou pojmete závěrečnou práci, příště se k tomuto tématu vrátíme,
- **5 minut** – příprava na odbornou exkurzi

5. – 6. hodina – Exkurze – časová dotace pro variantu B je 90 minut

- Exkurze v regionální redakci veřejnoprávních médií (rozhlas, televize – podle možností nebo na besedu s redaktorem televize, tiskovým mluvčím Krajského úřadu) – podle toho je uzpůsoben obsah exkurze.

2.2 Tematický blok B, Knihovna, jako místo nejen digitálního bezpečí

Cílem výuky je seznámit žáky s knihovnami, jako s místy, kde se nejen půjčují knihy, ale jako místo, kde mohou získat řadu ověřených materiálů pro studiu i volný čas, a to bez ohledu na smyslové postižení, ukázat možnosti vzdělávání a přístupu k informacím potřebných ve studiu, přípravě na budoucí povolání i volnočasových aktivit. Své znalosti prostředí a nabídky služeb si děti porovnají při návštěvě knihovny v místě, kde probíhá ověřování.

Pomůcky pro výuku celého tematického bloku B, Knihovna jako místo nejen digitálního bezpečí: Pracovní sešity se slovníčkem a pracovními listy vytvořené k výukovému programu – celá kapitola Knihovna jako místo nejen digitálního bezpečí, (v elektronické či tištěné podobě)

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.4_Pracovni_sesit_A.pdf

-elektronické zařízení s aplikací na čtení QR kódů, notebooky, psací potřeby, mobilní telefony či jiná nahrávací zařízení podle pokynů pedagoga.

Metody: probíhá informačně – receptivní metodou + práce s výukovými materiály, používají se řízené diskuse, dialogy, prezentace v PowerPointu, vzhledem ke speciálním potřebám cílové skupiny i video

5. hodina

- **5 minut** – zpětná reflexe na exkurzi, prostor pro dotazy žáků
- **5 minut** – otevření nového tématu – Knihovna, jako místo nejen digitálního bezpečí, formou dotazů či ankety zjistit, jaké jsou osobní zkušenosti žáků a žákyň s knihovnami – znalosti prostředí, využívání služeb atd.
- **10 minut** – video prezentace na téma Knihovna, jako místo nejen digitálního bezpečí
- **5 minut** – ukotvení nových pojmů za pomoci prezentace. Vysvětlení pojmu znakokniha, hybridní kniha, upřesnění pojmu samizdat a samizdatová literatura
- **15 minut** – kolektivní skupinová práce s pracovním sešitem a slovníčkem, děti se rozdělí na skupiny a každá si vyplní část pracovního sešitu v rámci skupinové práce, vzájemně si porovnávají výsledky apod. Pedagog je zde jako průvodce, který usměrňuje a koordinuje práci.
- **5 minut** – příprava na exkurzi do knihovny

6. hodina. odborná exkurze – knihovna

Žáci a žákyně si připraví dotazy na pracovníky knihovny, vlastní exkurze představí služby knihoven, nabídky knihovního fondu, audioknih, e – knih, dálkový přístup ke knihovním fondům, čtenářské konto, online služby dále podle studijního zaměření žáků, ověřování informací, rešerše k seminárním pracím apod. možnost propojení knihoven – e – knihy, online katalog knih zdarma, meziknihovní výpůjční službu včetně mezinárodní služby, informační služby – relevantní ověření informací, datové služby, reprografické služby, místo pro studium, veřejný internet atd.

Varianta B

Pomůcky pro výuku celého tematického bloku B, Knihovna jako místo nejen digitálního bezpečí: Pracovní sešity se slovníčkem a pracovními listy varianta B vytvořený k výukovému programu – celá kapitola Knihovna jako místo nejen digitálního bezpečí, (v elektronické či tištěné podobě)

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.4_Pracovni_sesit_B.pdf

-elektronické zařízení s aplikací na čtení QR kódů, notebooky, (vše uzpůsobeno podle speciálních potřeb žáka), psací potřeby, mobilní telefony či jiná nahrávací zařízení podle pokynů pedagoga.

Metody: probíhá informačně – receptivní metodou + práce s výukovými materiály, používají se řízené diskuse, dialogy, prezentace v PowerPointu, vzhledem ke speciálním potřebám cílové skupiny i video ukázky, vizuální podněty.

7. a 8. hodina – exkurze do knihovny – časová dotace pro variantu B je 90 minut

V případě možností realizující školy a zájmu žáků, je možno exkurzi prodloužit či opakovat.

Při prezentaci služeb knihovny se její pracovníci zaměří na nabídku knih filmů a dalších materiálů určených pro sluchově postižené a neslyšící, vysvětlí konkrétní možnosti vzájemné komunikace na daném pracovišti, upřesní a po dohodě předvede systém dálkového přístupu ke knihovním fondům, nabídku online služeb podle studijního zaměření žáků, upřesní volnočasové aktivity dané knihovny – přestávky jsou řazeny podle dohody a potřeb žáků.

9. hodina

- **5 minut** – zpětná reflex na návštěvu knihovny – čas na besedu, postřehy žáků,
- **10 minut** – práce s první částí powerpointové prezentace – připomínka pojmu stará média a shrnutí exkurze do knihovny
- **15 minut** – práce s výukovým videem a Power Pointovou prezentací na téma knihovny
- **10 minut** – kolektivní práce s úkoly v pracovním sešitě

2.3 Tematický blok C, Desatero bezpečnosti na internetu

Zvolené téma je velmi široké. Při praktickém ověřování jsme zjistili, že žáci a žákyně často nemají ucelené povědomí o základních bezpečnostních pravidlech pohybu v kybernetickém prostoru. Rozdíly ve znalostech jsou obrovské. Vycházeli jsme tedy z potřeby tyto znalosti v základu doplnit a ucelit, vysvětlit základní pojmy a věnovat se rizikům, která využívá a pohyb v kyberprostoru přináší včetně sociálně patologických jevů, jako jsou různé druhy kyberšikany.

Varianta A

Pomůcky pro výuku celého tematického bloku C, Desatero bezpečnosti na internetu

Pracovní sešity se slovníčkem a pracovními listy varianta a vytvořený k výukovému programu – celá kapitola Desatero bezpečnosti na internetu, (v elektronické či tištěné podobě)

http://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.4_Pracovni_sesit_A.pdf

-elektronické zařízení s aplikací na čtení QR kódů, notebooky, psací potřeby, mobilní telefony či jiná nahrávací zařízení podle pokynů pedagoga.

Metody: probíhá informačně – receptivní metodou + práce s výukovými materiály, používají se řízené diskuse, dialogy, významně by mě být použit komunitní kruh, prezentace v PowerPointu, vzhledem ke speciálním potřebám cílové skupiny i video ukázky, vizuální podněty.

7. hodina

- **5 minut** – zpětná reflexe návštěvy knihovny – čas na besedu, postřehy žáků,
- **5 minut** – řízený průzkum téma internet a jeho nebezpečí a rizika; zadání zní: Napište své **desatero bezpečnosti na internetu**.
- **15 minut** – reflexe a diskuse K zapsaným bodům, alternativou může být posezení v kruhu.
- **15 minut** – výukové video na téma Desatero bezpečnosti na internetu s komentářem pedagogického pracovníka k jednotlivým bodům
- **10 minut** – práce s pracovní sešitem, pojem digitální stopa – zde je důležitý úkol č. 6 – žáci mají za úkol vyhledat svou digitální stopu, vytvořit screenshot obrazovky a nalepit si snímek (či uložit v digitální podobě) a za tři měsíce si svou digitální stopu zjistit znovu a oba záznamy porovnat v rámci sebereflexe.

8. hodina – Nosné téma: Desatero bezpečného chování na internetu

Může být například rozdělena mezi práci s prezentací, která má za pomoci výkladu pedagoga upevnit základní pojmy a zásady bezpečného chování a reakci žáků na jednotlivé body “desatera”. Vše probíhá podle materiálu rozepsaného v pracovním sešitě. Časové rozvržení zde záleží opravdu pouze na pedagogovi a zájmu skupiny o daná témata.

9. hodina

- **5 minut** – zpětná reflexe předchozí hodiny
- **5 minut** – závěrečná práce – monitoring – volba tématu a způsob práce (grafika, video, hrané scény)
- **5 minut** – Dotazníkové šetření na téma kyberšikana
- **25 minut** – výkladovo – diskusní část hodiny kombinované i s prožitkovou aktivitou na toto závažné téma aplikovaná formou prezentace druhů kyberšikany, u každého druhu je vhodné uvést příklad. *Inspirací mohou být třeba tyto příklady:*
<https://bezpecnasit.webnode.cz/>
- **5 minut** – příprava na besedu či diskusi – žáci jsou seznámeni s osobností, která je navštíví a dostanou za úkol připravit si dotazy týkající se konkrétního tématu besedy

10. – 11. hodina – Beseda/besedy – podle možností dané školy a zájmu cílové skupiny

časová dotace pro variantu A je 90 minut

Žáci si upevní znalosti související s tématem besedy, dozví se řadu praktických poznatků z vybrané oblasti, mohou si dělat poznámky pro závěrečnou práci.

Pedagog hosta či hosty uvede a požádá ho, aby stručně představil svoji práci. Poté je čas na dotazy a postřehy žáků a žákyň.

Varianta B

Pomůcky pro výuku celého tematického bloku Knihovna Desatero bezpečnosti na internetu

Pracovní sešity se slovníčkem a pracovními listy varianta B vytvořený k výukovému programu – celá kapitola Desatero bezpečnosti na internetu, (v elektronické či tištěné podobě)

<https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.4 Pracovni sesit B.pdf>

elektronické zařízení s aplikací na čtení QR kódů, psací potřeby.

Metody: probíhá informačně – receptivní metodou + práce s výukovými materiály, používají se řízené diskuse, dialogy, významně by mě být použit komunitní kruh, prezentace v PowerPointu, vzhledem ke speciálním potřebám cílové skupiny i video ukázky, vizuální podněty.

10. hodina

- **5 minut** – reflexe předchozí hodiny, čas na dotazy žáků, které vyvstaly po předchozí hodině
- **10 minut** – úvodní slovo k bezpečnosti na internetu – Pedagogický pracovník nebo mentor/mentorka formou řízených dotazů zjistí jaké znalosti mají žákyně a žáci ve studijní skupině v této oblasti.
- **2 x 15 minut** – práce s výukovým videem s komentářem pedagoga

11. hodina

- **10 minut** – práce s Power Pointovou prezentací 1 na téma bezpečnost na internetu, digitální stopa a nastínění pojmu šikana kyberšikana
- **5 minut** – práce s pracovním sešitem a úkoly
- **5 minut** – vyhledávání digitální stopy žáků, záznam digitální stopy do pracovního sešitu
- **5 minut** – ukázka smazání digitální stopy pedagogem, reflexe žáků na téma digitální stopa
- **15 minut** – práce s Power Pointovou prezentací 2 na téma Desatero bezpečnost na internetu, vyučující doplní každý bod praktickým příkladem.

12. hodina

Tato hodina je cílená pro téma Kyberšikana. Prožitková aktivita spojená s výkladovou částí. Cílem hodiny je, aby si žáci a žákyně osvojili pojmy, upevnili si své znalosti a uměli si představit co za konkrétními pojmy skrývá a jak se v dané situaci zachovat. Během hodiny pedagog nejprve znovu připomene pojem šikana a kyberšikana. U každého z bodů kyberšikany vysvětlí za pomoci slovníčku, co přesně pojem znamená. Následně vybraní žáci a žákyně předvedou v krátké scéně příslušný druh kyberšikany. Inspiraci pro výuku a námětové scénky je možno čerpat například zde:

<https://bezpecnasit.webnode.cz/kybersikana/>

14. – 15. hodina – Beseda /besedy– časová dotace pro variantu B je 90 minut

Beseda/besedy – podle možností dané školy a zájmu cílové skupiny. Žáci si upevní znalosti související s tématem besedy, dozví se řadu praktických poznatků z vybrané oblasti. Pedagog hosta či hosty uvede a požádá ho, aby stručně představil svoji práci. Poté je čas na dotazy a postřehy žáků a žákyn. Žáci a žákyně si předem připraví otázky na hosta/hosty, nezbytná je domluva hosta/hostů s tlumočníky do českého znakového jazyka.

2.4 Tematický blok D, Komunikace

Zejména v současném světě je důležité připomenout žákům a žákyním, že i přes masové rozšíření nejrůznějších komunikačních technologií a počítačové techniky, je přímá komunikace mezi lidmi nezastupitelná.

Cílem kapitoly je umožnit žákům a žákyním pochopení komunikace a přenosu informací mezi světem intaktním a neslyšícím s důrazem na komunikační práva neslyšících a sluchově postižených doplněné o praktické ukázky z běžného života.

Pomůcky pro výuku: tematického bloku D, Komunikace: Pracovní sešity se slovníčkem a pracovní list vytvořený k výukovému programu varianta A – celá kapitola D Komunikace, (v elektronické či tištěné podobě)

http://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.4_Pracovni_sesit_A.pdf

Pomůcky: elektronické zařízení s aplikací na čtení QR kódů, notebooky, psací potřeby, mobilní telefony či jiná nahrávací zařízení podle pokynů pedagoga.

Metody: probíhá informačně – receptivní metodou + práce s výukovými materiály, používají se řízené diskuse, dialogy, komunitní kruh, prezentace v PowerPointu, vzhledem ke speciálním potřebám cílové skupiny i video ukázky, vizuální podněty.

Varianta A

12. hodina

- **5 minut** – zpětná reflexe na téma minulé hodiny a besedy
- **5 minut** – výkladová část, zahájení a vysvětlení pojmu komunikace
- **10 minut** – výukové video na téma komunikace s komentářem pedagoga – co je komunikace, komunikace mezi živočichy, komunikace mezi lidmi
- **10 minut** – práce s pracovním sešitem a slovníčkem – dělení komunikace, úkol č. 3 a č. 4 v pracovním sešitě
- **5 minut** – komunikace neslyšících a osob se sluchovým postižením, volná diskuse na téma komunikace a neslyšící

13. hodina

- **10 minut** – práce s pracovním sešitem na téma komunikační práva neslyšících – zpracování úkolu č. 6
- **15 minut** – úloha tlumočníka, tlumočení do znakového jazyka, videoukázka například z webu
<https://www.tichezpravy.cz/>
- **15 minut** – prožitková aktivita – jak komunikuje neslyšící
- **5 minut** – závěrečné shrnutí tématu Komunikace připomínka závěrečné práce

Varianta B

Pomůcky pro výuku: Pracovní sešity se slovníčkem a pracovní list vytvořený k výukovému programu varianta B – celá kapitola D Komunikace, (v elektronické či tištěné podobě)

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.4_Pracovni_sesit_B.pdf

elektronické zařízení s aplikací na čtení QR kódů, psací potřeby.

Metody: probíhá informačně – receptivní metodou + práce s výukovými materiály, používají se řízené diskuse, dialogy, komunitní kruh, prezentace v PowerPointu, vzhledem ke speciálním potřebám cílové skupiny i video ukázky, vizuální podněty.

16. hodina

- **10 minut** – reflexe na téma bezpečnost na internetu
- **5 minut** – závěrečná práce – připomenutí témat, návrhy postupů – podle výběru žáků a žákyň
- **15 minut** – vysvětlení pojmu “komunikace” a druhy komunikace z pohledu intaktní většiny – může probíhat i formou otázek a odpovědí nejen jako výkladová hodina, doporučujeme použití slovníčku v pracovním sešitě.
- **10 minut** – práce s výukovým videm na téma Komunikace s komentářem pedagoga, osvětlení nových pojmů
- **5 minut** – práce s pracovním sešitem a slovníčkem

17. hodina

- **15 minut** – komunikace neslyšících – volná diskuse

Námětové otázky:

Jaký komunikační systém používáte? (úkol č. 4 v pracovním sešitě)

Jak reagují lidé, když zjistí, že jste neslyšící? Setkali jste se někdy s problémy ohledně komunikace?

Používáte či využíváte služeb a pomoci neziskových organizací?

Odpovědi doporučujeme zapisovat.

- **15 minut** – Situace z běžného života neslyšících, nejčastější problémy v tvém životě? Žáci a žákyně předvádějí své zkušenosti ze svého běžného života, z míst, kde narazili na komunikační bariéry a sami navrhuji, jak to vyřešit. Cílem je, naučit žáky a žákyně co neefektivněji řešit běžné životní situace.
- **15 minut** – reflexe, upevnění nových pojmů získaných během výuky, práce se slovníčkem a pracovním sešitem, závěrečné opakování

Opora v zákoně – dělená hodina (4. hodina) s tematickým celkem Nová a stará média – 2 x 15 minut

Sami žáci a žákyně měli v době našeho ověřování velmi malé povědomí o právech na komunikaci ve zvolené formě. Z našeho výzkumu vyplynulo, že se většina lidí snaží komunikační bariéru překonat tím, že píše na papír nebo do mobilu co je potřeba. Někteří neslyšící nemohou a neumějí komunikovat touto formou, proto byla zařazena i výkladová část v délce 30 minut na téma Práva neslyšících a této problematice je věnována i část D Komunikace v pracovním sešitě.

2.5 Tematický blok E, Tvorba závěrečné práce

Společně pro variantu A i B.

Pomůcky. -elektronické zařízení s aplikací na čtení QR kódů, notebooky, psací potřeby, mobilní telefony či jiná nahrávací zařízení podle pokynů pedagoga, materiál podle zaměření závěrečné práce

Cílem hodiny je vytvořit, případně dokončit závěrečnou práci na téma probírané v rámci programu.

Například výtvarné dílo – kresbu, malbu, koláž, počítačovou grafiku na dané téma,

Další možností je video, nebo natočení cvičné reportáž pro rozhlas

Případně sehraji scénky na probírané téma.

Svoji tvorbu připravenou v rámci této hodiny na závěr programu v následující dvou vyučovacích hodinách prezentují spolu s nově nabytými znalostmi z oblasti médií a informační bezpečnosti před spolužáky i z jiných ročníků, pedagogy případně před svými rodiči. V rámci této prezentace dostanou také možnost vyjádřit své nápady, náměty a postřehy například pantomimou apod. podle zaměření studijní skupiny a speciálních potřeb žáků

Varianta A 14. hodina 1x 45 minut

Varianta B–17.hodina 1x 45 minut

2.6 Tematický blok F, Prezentace závěrečných prací, diskuse

15. a 16. hodina varianta A

19. a 20. hodina varianta B

Pomůcky

Práce žákyň žáků vytvořené v rámci projektu, diaprojektor, tabule – dle potřeb žáků a charakteru závěrečných prací

Podrobně rozpracovaný obsah shodný pro variantu A i B

2x 45 minut – Žáci a žákyně představí své práce vytvořené v rámci samostatné práce, prezentují je před svými spolužáky (rodiči, žáky jiných ročníků) a vysvětlí, co je vedlo k vytvoření této práce, případně jak postupovali, odpoví na otázky týkající se vytvořené práce. Doporučujeme otázku dát dopředu dětem dát jednu ke zpracování a ke druhé vyzvat přihlížející publikum.

Žáci si vyzkouší prezentaci vlastní práce na veřejnosti, obhájí vlastní zpracování tématu, vysvětlí svůj názor, odpoví na otázku, kterou dopředu znají a následně musí operativně vyřešit odpověď na otázku z publika. To jim ukáže, jak zdatní jsou v komunikaci a jak jsou schopni rychle reagovat a odpovědět při vystoupení na veřejnosti.

V závěrečné diskusi by pak měli žáci a žákyně říct, co jim program dal, co nového se dozvěděli o sobě a svých komunikačních schopnostech, jak se naučili pracovat s relevantními zdroji informací, zda a jak se jim podařilo pochopit odlišnosti v komunikaci intaktních a neslyšících a sluchově postižených apod.

I v této diskusi je pedagogický pracovník vnímán jako původce, který má za úkol diskusi sledovat, případně položit otázku k tématu a nechat žáky a jejich publikum diskutovat k danému tématu.

3 Metodická část

Vysvětlení používaných pojmů:

Jsme si vědomi správného pojmosloví užívaného zákonem č. 561/2004 Sb., školský zákon, a to „žák“ a „pedagogický pracovník“, ale zde i ve všech doprovodných textech (jako je Manuál, Metodika pro učitele, Pracovní sešit a Pracovní listy) si dovoluujeme užívat také v běžné řeči více používané a zažité pojmy, jako je „student“ nebo „středoškolák“ a „učitel“ nebo zkráceně „pedagog“. Domníváme se, že jsou tyto pojmy jednak v dnešní moderní době mnohem více akceptovatelné, kdy je všem obecně známo, co tyto pojmy vyjadřují, a jednak se nejedná o texty právní určené pro právníky, nýbrž o texty vzdělávací pro snadné použití „žáky“ a „pedagogickými pracovníky“. V tomto programu, který je speciálně uzpůsoben pro žáky a žákyně se speciálními potřebami je i v názvu programu ponecháno slovo „student“, protože je to program určený pro žáky a žákyně středních škol a slovo student specifikuje „mladého dospělého“, mají již částečnou právní odpovědnost, a zároveň značí, že již úspěšně ukončili základní školní vzdělání, což je výrazný milník v jejich životě.

Metodický úvod

Metodický podklad pro tento program je zpracován zde:

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.3_Metodika.pdf

Celou metodickou zkušenost a obsah výukových materiálů jsme postavili na skutečných potřebách cílové skupiny získaných během ověřování a během dlouhodobé praxe s neslyšícími a sluchově postiženými získanými v rámci volnočasových aktivit. Materiály varianty A jsou vytvořeny tak, aby je mohli používat intaktní žáci stejně jako osoby sluchově postižené a úrovní Českého jazyka B1

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.4_Pracovni_sesit_A.pdf

Zároveň je vytvořena varianta B – upravená ve zjednodušených textech a doplněné kompletními překlady do Českého znakového jazyka.

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.4_Pracovni_sesit_B.pdf

Svět osob se sluchovým postižením je z hlediska způsobů zvolené komunikace velmi pestrý. V praxi je třeba zohlednit jako schopnost soustředění se, kdy například odezírající člověk udrží pozornost maximálně 15 minut pak je nezbytná krátká přestávka, stejnou zkušenost máme se žákyněmi žáky, kteří jako rodný jazyk používají Český znakový jazyk. Výsledný materiál je

tedy uzpůsoben tak, aby pedagog/pedagožka mohli zvolit ve spolupráci se žákem a případně asistentem, který výukový materiál je pro dané dítě vhodný. Přitom byl mimořádný důraz kladen na koncepci plnohodnotného obsahu pro obě skupiny.

Metodická doporučení a náměty pro práci

Žáci mají ve svých pracovních sešitech již vytištěné všechny podstatné zápisy; pro jejich volné myšlenky slouží stránky prázdné. Pokud je to možné, čas věnujte diskusi se žáky a žákyněmi k nosným tématům jednotlivých hodin nebo cvičením z praktického života na téma Co mám dělat když? Ve dvojicích či skupinách formou připravených scének. Je to část náročná pro pedagoga a jeho práci. Pokud žáci a žákyně nebudou mít připravené téma, je třeba mít vybraný námět, téma, životní situaci. Inspiraci je možno čerpat pracovního sešitu. Všechny méně obvyklé a pro některé žáky a žákyně neznámé pojmy jsou vysvětleny ve slovníčku pojmů, který je na konci každé kapitoly. Prostor pro výtvarné vyjádření nutí žáky a žákyně zamyslet se nad probíraným tématem.

Velká pozornost v teoretické části, a to v obou variantách je věnována diskusím. V rámci realizace a ověřování jsme diskuse vedli formou úvodního dotazu. Poté už pedagog/ realizátor fungoval pouze jako průvodce, aby debatu mezi dětmi případně usměrnil, pro případ "odběhnutí od tématu." Žáci a žákyně se tak učí formulovat a prezentovat svoje myšlenky, ověřují si svou schopnost empatie, výrazně rozvíjejí své vyjadřovací schopnosti.

Exkurze, besedy, osobnosti:

a) na počátku projektu, po představení jeho cílů, zjistíte od žáků a žákyň, které z vámi navržených variant exkurzí je nejvíce zajímavá a u které mají pocit, že obohatí jejich do současné doby teoretické znalosti o praktické informace a poznatky využitelné v běžném životě. Žáci a žákyně budou mít pocit, že jsou v rámci projektu partnery, mnohdy jejich zájem překvapí a takto zvolené exkurze mají mnohem větší úspěšnost, z hlediska rozvoje kompetencí a zvýšení znalostí a dovedností znalostí.

b) v případě besed s veřejně známými a činnými osobnostmi, je dobře zjistit, zda žáci a žákyně někoho takového osobně znají, nebo je nenapadá někdo, koho by rádi slyšeli, koho by chtěli poznat.

Zjistíte, zda se některý z žáků/žákyň věnuje médiím a sociálním sítím na úrovni publicistiky (má vlastní blog, spolupracuje s rozhlasem či televizí, píše do regionálních novin, obecního zpravodaje, je ve studentském zastupitelstvu, a pod) nebo pomáhá třeba jako dobrovolník

v neziskové organizaci věnující se zapojení neslyšících do běžného života, podílí se na pořádání festivalu Jeden svět.... apod. V případě zájmu navrhněte takové osobnosti, aby o svých zkušenostech v rámci projektu pohovořila, představila svoji práci, podělila se o zkušenosti.

Vysvětlení používaných pojmů

Odborné pojmy jsou vysvětleny v Metodice pro pedagogy, která je nedílnou součástí materiálů vzniklých v rámci programu Média a informační bezpečnost pro studenty se speciálními vzdělávacími potřeby (neslyšící, osoby se sluchovým postižením) kapitola 9, příloha 1 dostupné zde:

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.3_Metodika.pdf

Časová dotace

Časová dotace varianty A – společné učení – 16 vyučovacích hodin (podle možností školy lze rozšířit)

Vzhledem ke zkušenostem z realizace a kladnému ohlasu mezi žáky i pedagogických pracovníků bylo přistoupeno k nezvyklému rozdělení jedné vyučovací hodiny na dvě části v časové dotaci teoretická část tématu "A "Nová a stará média 30 minut a 15 minut je přidáno na praktickou část exkurze. Ve variantě B je z důvodu uzpůsobení programu speciálním vzdělávacím potřebám dělení jedné vyučovací hodiny po 15 minutách plánovité a odsvědčené při realizaci a evaluaci

Teoretická část

- A) Nová a stará média – 2 hodiny + 30 minut
- B) Knihovna, místo nejen digitálního bezpečí – 1 hodina
- C) Desatero bezpečného pohybu na internetu – 3 hodiny
- D) Komunikace – 2 hodiny

Praktická část

- A) Návštěva média (televize, rozhlas) – 1 hodina + 15 minut, doplnění tematické části A
- B) Návštěva knihovny – 1 hodina, doplnění tematické části B
- C/D) Beseda s veřejně činnou osobou – 2 hodiny, podle výběru tématu
- E) Tvorba vlastního materiálu (grafika, koláž, kresba) – 1 hodina
- F) Prezentace vlastní tvorby s komentářem – 2 hodiny

Časová dotace varianty B

Časová v dotace varianty B – žáci a žákyně s těžkým sluchovým postižením, neslyšící, uživatelé českého znakového jazyka – 20 běžných vyučovacích hodin (45 minut) rozdělených s ohledem na potřeby cílové skupiny (odezírající, uživatelé českého znakového jazyka apod.) do bloků po 15 minutách (podle možností realizující školy a zájmů žáků lze rozsah hodin rozšířit a přestávky upravit podle zvyklostí dané školy a potřeb cílové skupiny).

V praxi jsme realizovali 15 minut výuku a krátkou přestávku s ohledem na speciální vzdělávací potřeby žáků po uplynutí 45 minut následovala klasická přestávka dle zvyklostí realizující školy

Teoretická část

- A) Nová a stará média – 3 hodiny + 15 minut
- B) Knihovna, místo nejen digitálního bezpečí – 1 hodina
- C) Desatero bezpečného pohybu na internetu – 3 hodiny
- D) Komunikace – 3 hodiny + 30 minut

Praktická část

- A) Návštěva média (televize, rozhlas) – 2 hodiny – doplnění teoretické části tématu A
- B) Návštěva knihovny – 2 hodiny, doplnění teoretické části tématu B
- C/D) Beseda/besedy – 2 hodiny podle výběru tématu
- E) Tvorba vlastního materiálu (grafika, koláž, kresba) – 1 hodina
- F) Prezentace vlastní tvorby s komentářem – 2 hodiny

Koncept výukového materiálu

Ke vzdělávání všech žáků přistupujeme na základě téhož vzdělávacího přístupu (bilingvální × monolingvální) a týchž vzdělávacích postupů. Vzhledem ke speciálním potřebám neslyšících a osob se sluchovým postižením je nezbytné, aby maximum materiálů bylo vizuálně upraveno a zároveň obsahovalo komunikační systém zvolený žáky. Celou řadu aktivit v rámci programu Média a informační bezpečnost pro studenty se speciálními vzdělávacími potřebami (neslyšící, osoby se sluchovým postižením) je možné navzdory různé jazykové úrovni žáků vést společně. Vzdělávací obsahy jsou vytvořeny tak, že žáci mohou spolupracovat, učit se jeden od druhého. Proto bylo v rámci vytváření materiálů programu Média a informační bezpečnost pro studenty se speciálními vzdělávacími potřebami (neslyšící, osoby se sluchovým postižením)

přistoupeno k vytvoření čtyř úvodních výukových videí, které tematicky uvedou celou část programu.

Pro potřeby pedagogů předkládáme v rámci přípravy na výuku tři varianty:

VÝUKOVÁ VIDEA BEZ ÚPRAV – *slouží intaktním pedagogickým pracovníkům pro přípravu výuky – obsahuje 4 výuková videa tematicky řazená stejně jako v materiálech určených pro žáky a žákyně:*

Pro potřeby pedagogů předkládáme v rámci přípravy na výuku tři varianty:

VÝUKOVÁ VIDEA BEZ ÚPRAV slouží intaktním pedagogickým pracovníkům pro přípravu výuky. Obsahuje 4 výuková videa tematicky řazená stejně jako v materiálech určených pro žáky a žákyně.

A Nová a stará média <https://www.educatus.cz/video-01>

B Knihovna (místo nejen digitálního bezpečí) <https://www.educatus.cz/video-02/>

C Desatero bezpečnosti na internetu <https://www.educatus.cz/video-03/>

D Komunikace <https://www.educatus.cz/video-12/>

Ve variantě A pro intaktní skupinu, případně žáky a žákyně se sluchovým postižením a úrovni českého jazyka B1 jde o video s pevnými titulky zohledňující potřeby odezírajících žáků a žákyně.

Pro potřeby pedagogických pracovníků jsou videa varianty A k dispozici zde:

A– nová a stará média: <https://www.educatus.cz/video-05/>

B–knihovny– místa nejen digitálního bezpečí: <https://www.educatus.cz/video-06/>

C–Desatero bezpečnosti na internetu: <https://www.educatus.cz/video-07/>

D–Komunikace: <https://www.educatus.cz/video-08/>

Ve variantě B pro zcela neslyšící a žáky a žákyně, nebo pro cílovou skupinu s těžkým sluchovým postižením, používající ke komunikaci český znakový jazyk, je výukové video pouze v českém znakovém jazyce s možností vyvolání titulků. Titulky je možné vyvolat kliknutím na políčko na obrazovce, pohledově vpravo dole.

Pro potřeby pedagogických pracovníků jsou videa varianty B k dispozici zde:

A– nová a stará média: <https://www.educatus.cz/video-09/>

B–knihovny– místa nejen digitálního bezpečí: <https://www.educatus.cz/video-10>

C–Desatero bezpečnosti na internetu: <https://www.educatus.cz/video-11/>

D–Komunikace: <https://www.educatus.cz/video-12/>

K instalaci pevných titulků nebylo přistoupeno na základě negativních hlasů ověřovací skupiny žáků, kteří si stěžovali na titulky a zároveň na použití českého znakového jazyka ve výukovém videu s tím, že to odvádí některých studentů pozornost nebo se nemohou soustředit.

Pro vlastní prezentaci videa je třeba jej vybrat s ohledem na potřeby žáků (s pevnými titulky nebo s tlumočením do českého znakového jazyka s volitelnými titulky). V pracovních sešitech se všechna výuková videa se spouští sejmutím QR kódu elektronickým zařízením se čtečkou QR kódů.

Žáci a žákyně mají videa k dispozici v pracovních sešitech se slovníčky a pracovními listy. Videa jsou zakomponována ve formě QR kódů.

Pracovní sešity, slovníčky, pracovní listy – Pracovní sešit se slovníčky a pracovními listy lze využít jak pro doplnění poznatků a procvičení schopnosti využívat své znalosti při řešení úkolů, tak i jako podpůrný materiál při výkladu nového učiva a k diskusi nad probíranými tématy. Žáci mohou pracovní sešit používat samostatně anebo mohou úkoly řešit ve dvojicích, za pomoci asistentů, anebo i ve větších skupinách, kdy je pedagogický pracovník může vést vhodnými doplňujícími dotazy k ochotě diskutovat o problémech a rozvíjet nosné téma o další náměty. Materiály vedou studenty celým programem, nabízejí jim řadu námětů k zamyšlení a k samostatné práci či práci ve skupině. Základní informace jsou doplněny o slovníček.

Pracovní listy – souhrnné opakování, mají za úkol shrnout probrané téma, vyvolat u žáků sebereflexi, ozřejmit nové výrazy, pobízet žáky k práci se slovníčkem a procvičení tématu. Jsou **nedílnou součástí pracovních sešitů ve variantě A** pro společné učení a osoby se sluchovým postižením

http://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.4_Pracovni_sesit_A.pdf

i **ve variantě B** pro zcela neslyšící a uživatele Českého znakového jazyka.

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.4_Pracovni_sesit_B.pdf

Pracovní listy jsou zařazeny za každou částí pracovních sešitů.

A – Nová a stará média

B – Knihovna – místo nejen digitálního bezpečí,

C – Desatero bezpečnosti na internetu,

D – Komunikace.

K tomuto řešení bylo přistoupeno na základě ověřování programu. Řešení pracovních listů naleznete v Metodice pro pedagogy, příloha č. 6.

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.3_Metodika.pdf

Do pracovních sešitů nebylo "Řešení" zařazeno na základě zkušeností z evaluace a ověřování. na žádost samotných žákyň a žáků není v materiálech určeným dětem klíč ke cvičením. Během ověřování nám bylo sděleno: „*Když je tam klíč se správným řešením, proč bych nenamáhal něco dělat? Opíšu to a hotovo. Takto jsme nuceni i něco dělat, přemýšlet o problému je to lepší.*“

U varianty A se preferuje odpověď psaná či výtvarné (grafické) ztvárnění problematiky.

U varianty B – zcela neslyšících žákyň a žáků a dětí s těžkým sluchovým postižením používajících ke komunikaci Český znakový jazyk je možné, po dohodě školy, pedagoga a žáků, aby mohli odpovídat ve svém preferovaném jazyce. Nahrávání odpovědí v ČZJ je možné, pokud si žák zvolí tuto formu komunikace po dohodě s pedagogem a škola poskytne odpovídající a zabezpečený kanál pro tyto účely a žáci mají možnost použít odpovídající techniku.

Praktická část.

V rámci ověřování byly realizovány exkurze:

- Návštěva knihovny – centra celoživotního vzdělávání v Hradci Králové
- Návštěva regionální redakce Českého rozhlasu v Hradci Králové
- V rámci ověřování byly realizovány tyto besedy:
- Beseda s neslyšící redaktorkou DVBT /studentkou školy
- Beseda s youtuberem/studentem vysoké školy

Náměty na exkurze a besedy získané v průběhu ověřování od žáků a žákyň

A – Téma Nová a stará média

- Návštěva zákulisí zpravodajství České televize
- Návštěva krajského úřadu +beseda s tiskovým mluvčím /tiskovou mluvčí, o práci s médii, předávání informací, přístupu této instituce ke komunikaci s neslyšícími a sluchově postiženými

C– Téma Desatero bezpečnosti na internetu

- Setkání s policistou / policistkou z týmu který vyšetřuje kyberšikanu doplněno o praktické ukázky.: " Co mám dělat když..."
- Beseda s adiktologem/adiktoložkou na téma internetové závislosti a léčba, ukázky práce adiktologů a v této souvislosti rozhovor s člověkem vyléčeným ze závislosti na moderních technologiích

D– Téma Komunikace

- Návštěva Senátu Parlamentu ČR + beseda se senátorem/senátorkou na téma komunikace s neslyšícími, práva neslyšících a většinová společnost
- Setkání se zástupci nestátních neziskových organizací zabývají se prací se sluchově postiženými a neslyšícími
- Setkání s mediálně známou smyslově postiženou osobností – sportovci, herci, známá osobnost příslušného města, kde se daná škola nachází (nám žákyně a žáci z ověřovací skupiny navrhovali neslyšícího archiváře, nevidomou houslistku, neslyšící výtvarnici apod.)

Závěrečná práce

Během programu žáci a žákyně vytváří výtvarné dílo – kresbu, malbu, koláž, počítačovou grafiku na dané téma, své dílo pak na závěr programu prezentují spolu s nově nabytými znalostmi z oblasti médií a informační bezpečnosti před spolužáky i z jiných ročníků, pedagogy případně před svými rodiči. V rámci této prezentace dostanou také možnost vyjádřit své nápady, náměty a postřehy například pantomimou apod. podle zaměření studijní skupiny a speciálních potřeb žáků.

Média a informační bezpečnost pro studenty se speciálními vzdělávacími potřebami, (neslyšící, osoby se sluchovým postižením)

Pomůcky k výuce celého programu jsou shrnuty zde.

Na základě zkušeností z ověřování a evaluace, nejsou pomůcky rozepsány k jednotlivým hodinám, ale jsou vypsány v úvodu k celým tematickým blokům, tak, aby se pedagog mohl na výuku připravit, a pomůcky v případě, že je žáci nemají, zajistit.

Na každou teoretickou hodinu, témat A, B, C, D, jsou potřeba tyto pomůcky:

- počítače nebo tablety, případně jiná elektronická komunikační zařízení způsobená specifickým vzdělávacím potřebám žáků a žákyň,
- dataprojektor, bílá tabule (whiteboard), popisovače,
- tabule a křídly.
- nahrávací zařízení, telefony/fotoaparáty pro pořízení fotografií. Nutný je přístup k internetu.
- sešity se slovníčkem a pracovní list vytvořený k výukovému programu – celá část pracovního sešitu podle tématu A, B, C, D, (v elektronické či tištěné podobě),

S ohledem na potřeby žáků a žákyň:

- pracovní sešit varianta A:

http://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.4_Pracovni_sezit_A.pdf

- pracovní sešit varianta B:

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.4_Pracovni_sezit_B.pdf

- psací potřeby
- elektronické zařízení se čtečkou QR kódů

Materiálně technické zabezpečení

Při teoretické výuce jsou používány počítače nebo tablety, případně jiná elektronická komunikační zařízení způsobená specifickým vzdělávacím potřebám žáků a žákyň, dataprojektor, bílá tabule (whiteboard), popisovače, tabule a křídly. Nahrávací zařízení, telefony/fotoaparáty pro pořízení fotografií. Nutný je přístup k internetu. Při exkurzích je po dohodě k dispozici materiální a technické zázemí příslušných pracovišť.

V případě skupiny B je nezbytná je přítomnost tlumočníka/tlumočnicků do ČZJ a přepisovatelky. Podle zvoleného způsobu komunikace žákyň a žáků. Dle zvoleného způsobu realizace závěrečné práce (grafika, divadelní scénka) vhodné materiály dle zaměření práce.

3.1 Tematický blok A, Nová a stará média

V současné době jsou všichni přehlčeni informacemi a je velmi obtížné se v nich zorientovat. Média často přinášejí zkratkovité informace a také někdy neověřují původ informací a jejich pravdivost. Pro mladého člověka, který nemá dostatek zkušeností a má případně smyslový handicap je to obrovské riziko, protože mnohem více důvěřuje neověřeným faktům – fake news.

Pomůcky k výuce celého tématu A – Nová a stará média

- počítače nebo tablety, případně jiná elektronická komunikační zařízení způsobená specifickým vzdělávacím potřebám žáků a žákyň,
- dataprojektor, bílá tabule (whiteboard), popisovače,
- tabule a křídly.
- nahrávací zařízení, telefony/fotoaparáty pro pořízení fotografií. Nutný je přístup k internetu.
- sešity se slovníčkem a pracovní list vytvořený k výukovému programu – celá část pracovního sešitu A Nová a stará média, (v elektronické či tištěné podobě),

S ohledem na potřeby žáků a žákyň:

- pracovní sešit varianta A:

http://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.4_Pracovni_sesit_A.pdf

- pracovní sešit varianta B:

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.4_Pracovni_sesit_B.pdf

V případě skupiny B je nezbytná je přítomnost tlumočníka/tlumočnicků do ČZJ a přepisovatelky. Podle zvoleného způsobu komunikace žákyň a žáků.

Varianta A

1 hodina

- **15 minut** – seznámení s projektem a jeho obsahem. Co je cílem projektu. Jak se dá pracovat s pracovním sešitem– tady záleží na formě výuky, cílové skupině žáků, zvyklostech školy a úvaze pedagoga, vysvětlení je Metodice pro pedagogy str:33,37
- https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.3_Metodika.pdf
- vysvětlení tlumočnictví, titulků u videí –lze použít Metodiku kapitolu 4. Nebo prezentaci k práci tlumočnicků: Dostupné zde:
[h <https://www.educatus.cz/10-6-prezentace/>](https://www.educatus.cz/10-6-prezentace/)
- cíle vyučování a navržení témat exkurzí, mapování možností besed vzhledem ke studijnímu zaměření žáků a budoucímu profesnímu uplatnění – doporučuji nechat téma otevřené a vrátit se k němu ještě další vyučovací hodinu. Viz Metodika, str. 37
https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.3_Metodika.pdf
- **20 minut** – diskuse na téma: Co jsou to média, jaká používáte? Kde získáváte informace? Lze realizovat například formou ankety, kdy jeden z žáků či žákyň vyzve své spolužáky, aby mu odpovídali jako novináři či redaktorce ve veřejné anketě, odpovědi lze nahrát na záznamové zařízení (mobilní telefon) Další otázku pokládá jiný žák či žákyně.

Příklad: Odpovězte bleskově a maximálně pěti slovy na otázky:

1) Co jsou média?

2) Jak získáváte informace?

Odpovídejte pouze ano/ne.

3) Čtete noviny a časopisy?

4) Posloucháte rozhlas nebo sledujete raději televizi?

5) Je knihovna vaším oblíbeným místem pro získávání informací?

Žáci a žákyně si vyzkouší jaké to je odpovídat stručně a rychle na položenou otázku, vybraní si vyzkouší, jaké to je, ptát se na konkrétní věci. Položit stručnou otázku, najít stručnou odpověď.

Výsledné odpovědi lze zaznamenat v rámci práce se statistikou i písemně, do elektronického grafu nebo tabulky a zhodnotit, jaká média žáci znají, která používají a které vůbec.

Náš výsledek: U ověřovací skupiny žáků a žákyň bylo zjištěno, že vůbec nepoužívají denní tisk v tištěné podobě, informace získávají z internetu a televize. Časopisy používají pouze výjimečně a do knihovny chodí pouze žáci a žákyně, kteří jsou intaktní.

- **10 minut** – seznámení s úkolem vytvořit závěrečnou práci, která bude vyústěním vyučování; bude to buď grafika, video, prezentace, zvukový záznam (jako v rozhlasu), tady zcela záleží na tom, jakou formu si žáci a vyučující zvolí. Vítána je jakákoliv kreativní činnost, která se týká témat, na které se projekt zaměřuje a která se věnuje rozšíření klíčových kompetencí a zpracování získaných teoretických poznatků jinou formou.

Metodické doporučení k závěrečné práci

Žáci mohou pracovat samostatně, pokud zvolí větší projekt (video), i v malých skupinkách, ale tak, aby se každý zapojil; seznamte je s tím, že na svou práci budou mít v rámci vyučování časovou dotaci 1 hodinu, ale je dobře začít uvažovat o námětu a zvolna na tom daném tématu pracovat i ve svém volném čase, v rámci přípravy.

2. hodina

Pomůcky – úkol č. 2 a č. 10, tabulky (čtvrtky s letopočty), obrázky médií nebo tabulky s nápisy – hliněné tabulky, pergamen, předchůdce papíru, nástěnné malby, papyrus, televize, rozhlas, noviny...

- **10 minut** – úvodní video projekce na téma A Nová a stará média s komentářem pedagoga <https://www.educatus.cz/video-05/>
- **10 minut** – výklad na téma médií, vzdělání, knihtisk a jeho význam prokládaný otázkami na žáky – tato část slouží k upevnění základních znalostí historie médií, vzdělání, knihtisk a jeho význam prokládaný otázkami na žáky – tato část slouží k upevnění základních znalostí.

Inspiraci je možno čerpat třeba zde:

https://is.muni.cz/do/mu/tiskove_zpravy/Stara_a_nova_media_v_kazdodennosti_ceskych_publicistik.pdf

(otázky lze čerpat z pracovního sešitu části A, záleží na uvážení pedagoga.

Sešit je dostupný zde:

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.4_Pracovni_sezit_A.pdf

- **5 minut** – práce motivovaná pracovním sešitem – hraná časová přímka historie médií – ve dvojicích žáci si vezmou letopočty a postaví se do řady v rámci časové přímky, druhý z dvojice si podle letopočtu svého spolužáka vybere médium a postaví se k sobě, zbytek třídy hodnotí, zda je to správně či nikoliv – u intaktních žáků doporučuji – spojit s úkolem č. 10 i o nová média
- **5 minut** – výklad na téma funkce médií (ptáme se žáků a žákyň, jakou podle nich média mohou mít funkci, žáci si mohou zapisovat, je možno vést diskusi a je – možné použít pracovní sešit část A.

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.4_Pracovni_sesit_A.pdf

Zdroj informací pro pedagoga:

<https://slideplayer.cz/slide/2868489/>

- **10 minut** – diskuse na téma, jak média ovlivňují tebe a tvé okolí – *je zajímavé poslechnout si názory žáků a žákyň na vliv médií a jejich představy o tom, jak veřejné vystupování na internetu může ovlivnit chování a jednání sledovatelů ale i soukromý a pracovní život influencerů.*

„Netušil jsem, že pokud začnu publikovat na internetu stávám se vlastně veřejně známou osobou a musím si dávat pozor na to, co komentuji a jak se chovám.“

„Spolužačka mé nejstarší sestry vyhrála před několika lety soutěž Mis ČR.“ Změnil se život jí i celé třídy, všude byli novináři. Sledovali, co jí, jak se učí, s kým jde na zmrzku, co má na sobě. Občas dělala na něco reklamu a tak. Ta holka pak nemohla jít ani se svým klukem do kina, nebo jen tak na nákup, aniž by ji někdo nefotil. Někde řekla, že nemá ráda mrkev a hned ji napadli, že ji znají, že to není pravda, že ve školní jídelně mrkev jedla a tak. Bylo to únavné a sestra byla ráda, když odmaturovali a už nebyly spolužačky.“

- **5 minut** – závěrečné shrnutí, zadání domácí práce z pracovního sešitu část A

http://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.4_Pracovni_sesit_A.pdf

3. hodina (dělená hodina s praktickou částí – návštěva média (televize, rozhlas atd.)

- **5 minut** – shrnutí formou diskuse se žáky a žákyněmi na téma stará a nová média, masmédiá–zpětné vazby na minulou hodinu
- **10 minut** – výkladová část například s vlastní prezentací nebo na příkladech z praxe, které je možno získat například zde:

<https://www.youtube.com/watch?v=L73yLDVVNGU>

na téma závislosti, závislost na elektronických komunikacích, počítačích, hrách, telefonech; nastínění tématu léčba závislosti. Informace pro výuku je možno čerpat například zde:

<https://www.netolismus.cz/>

- **15 minut** – diskuse se žáky a žákyněmi na téma závislosti a jejich léčba; příklady z praxe, pojem adiktologie,

Základní informace k této problematice lze získat například zde:

<https://psycholog-jihlava.cz/co-je-adiktologie>

<https://www.asociaceadiktologu.cz/profese-adiktologa/>

- prostor pro vlastní či přenesené zkušenosti žáků

Nám se osvědčil pro tyto diskuse tzv. komunitní kruh – posezení v kruhu, pedagog si sedne se svými žáky, k tématu se postupně vyjádří všichni žáci, podle svého uvážení. Diskusi začíná a končí vyučující. Dáváme kolovat předmět (míček, křídlo). Mluví ten, kdo drží předmět, ostatní naslouchají. Závěrečné slovo má opět pedagog. Při sezení v kruh žáci ztrácí ostych, jsou si v danou chvíli v podstatě rovni s učitelem, neboť sedí s nimi v kruhu a dodržuje stejná pravidla jako oni, žáci a žákyně mají pocit větší sounáležitosti, lépe se jim hovoří o problémech.

Následuje přesun na exkurzi (není započítán do časové dotace).

4. hodina – Exkurze – časová dotace pro variantu A je 60 minut

Exkurze v regionální redakci veřejnoprávních médií (rozhlas, televize – podle možností nebo na besedu s redaktorem televize, tiskovým mluvčím Krajského úřadu) – podle toho je uzpůsoben obsah exkurze.

Exkurze do regionální redakce Českého rozhlasu:

Žáci a žákyně se seznámí se zákulisím tvorby zpravodajství, systémem ověřování informací u veřejnoprávních médií, pohlédnou si některá pracoviště, seznámí se s prací redaktorů a redaktorek, s archivem nebo radiotékou a možnostmi zpřístupnění archivovaných materiálů pro budoucí studium, mohou získat informace o tom, jak napsat tiskovou zprávu, co se s ní stane po té, co dorazí do příslušné redakce, mohou se podívat, jak se v přímém přenosu natáčí a vysílá rozhlasová či televizní reportáž (záleží na zvoleném médiu a dohodě pedagoga s pracovníkem příslušného média).

Příklad dobré praxe: Český rozhlas Hradec Králové viz Metodika kapitola 7.1.3

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.3_Metodika.pdf

Varianta B

1. hodina:

- **15 minut** – představení celého programu (představení mentora/mentorky – pokud se pedagog rozhodne v rámci výuky mentora využít), počátek tématu historie médií
<https://www.educatus.cz/video-09/>
- **15 minut** – prezentace výukového videa s vysvětlením jednotlivých pojmů
– tady je možné pojmy vysvětlit i za pomoci slovníčku v pracovních materiálech, část A Nová a stará média, str :4–16.

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.4_Pracovni_sesit_B.pdf

- **15 minut** – práce s pracovním sešitem – plnění úkolu č. 2 – časová osa, řazení starých médií formou hryhraná časová přímka historie médií – ve dvojicích žáci si vezmou letopočty a postaví se do řady v rámci časové přímky, druhý z dvojice si podle letopočtu svého spolužáky vybere médium a postaví se k sobě, zbytek třídy hodnotí, zda je to správně či nikoliv – ujasnění pojmu „knihtisk“

Neslyšící žáci nevěděli, co je knihtisk a nedokázali si představit, jak funguje. K ujasnění pojmu jsme použili tento zdroj: <http://hugonacestach.info/reportaz/916>

2. hodina:

- **15 minut** – Funkce médií – diskuse se žáky na téma, jak nás média ovlivňují, jaké mají funkce; práce s pracovním sešitem a slovníčkem; výklad některých pojmů je časově náročný a je potřeba aby žáci pochopili význam používaných slov

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.4_Pracovni_sesit_B.pdf

- **15 minut** – Jaká používáte média? Lze realizovat například formou ankety, kdy jeden z žáků či žákyň vyzve své spolužáky, aby mu odpovídali jako novináři či redaktorce ve veřejné anketě, odpovědi lze nahrát na záznamové zařízení (mobilní telefon). Další otázku pokládá jiný žák či žákyně. Tato část je náročná pro tlumočnický do ČZJ.

Žáci a žákyně si vyzkouší odpovídat stručně a rychle na položenou otázku. Vyzkouší si, jaké to je, ptát se na konkrétní věci. Položit stručnou otázku, najít stručnou odpověď. Toto je pro žáky a žákyně se sluchovým postižením nebo neslyšící často zcela nová zkušenost.

Je samozřejmé, že uživatelé ČZJ odpovídají v tomto jazyce a ostatním jsou tlumočeny a naopak.

Výsledné odpovědi zaznamená mentor/mentorka nebo pedagogický pracovník v rámci práce se statistikou i písemně, do elektronického grafu nebo tabulky. V závěrečném hodnocení tématu Nová a stará média se odpovědím žáků vrátí a jejich porovnáním si jak žáci, tak pedagogický pracovník ujasní, jak absolvování programu ovlivnilo odpovědi absolventů.

Náš příklad z praxe:

Odpovězte bleskově na otázky:

Co jsou média?

Jak získáváte informace? Odpovídejte pouze ANO/NE Čtete noviny a časopisy?

Využíváte spíše televizi nebo internetové programy?

Vyhovuje vašim potřebám rychlost titulků u televizního zpravodajství?

- **15 minut** – studijní skupina zhodnotí, jaká média žáci znají, která používají a která vůbec, diskuse k tématu.

Naše zkušenost: *U ověřovací skupiny žáků a žákyně bylo zjištěno, že vůbec nepoužívají denní tisk v tištěné podobě, informace získávají z internetu, televize, v souvislosti se současnou situací čerpají aktuální informace nejvíce z instagramového profilu Dominika Feriho (@choco_afro), pokud mohou chodit do školy, takz nástěnek ve škole a od vyučujících. U titulků ve zpravodajství České televize si všichni stěžovali na přílišnou rychlost těchto titulků, nestíhají je přečíst.*

3. hodina:

- **15 minut** – nastínění tématu závislostí, následně doporučujeme diskusi se žáky na toto téma:

Může vzniknout závislost na nových médiích? Znáš někoho závislého?

Jak si myslíš, že se závislost projevuje?

Doporučený je postup podle bodů v pracovním sešitě. –část A,

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.4_Pracovni_sesit_B.pdf

- **2 x 15 minut** – závislosti a jejich léčby vysvětlení pojmu NETOLISMUS, NETOLIK, VIRTUÁLNÍDROGY, NOMOFOBIE – ADIKTOLOGIE – za pomoci pracovního sešitu a slovníčku, část A.

Základní informace k této problematice lze získat například zde:

<https://psycholog-jihlava.cz/co-je-adiktologie>

<https://www.asociaceadiktologu.cz/profese-adiktologa/>

https://www.youtube.com/watch?v=Cf_AjTxVBXA

Amatérské video o netolismu a způsobech jeho léčby; má titulky pro osoby se sluchovým postižením

Prožitková aktivita:

Je možné předvést některé pojmy formou pantomimy. Pedagog si vybere žáka, zadá mu ztvárnit například:

- pojem fantomové vibrace – žák předvede, jak si myslí, že fantomové vibrace vypadají (vibrující kapsa apod., ostatní hádají, co jejich spolužák předvádí)
- pojem nomofobie – žák předvede závislost na mobilním telefonu – neustálé hledání, hledění do telefonu

Příklad z praxe:

Žák a žákyně nám předvedli v hrané scéně schůzku. Jejich spolužáci měli poznat, co je správně a špatně. V prvním případě se pozdravili, šli do kavárny a komunikovali spolu. Ve druhém případě se pozdravili, šli do kavárny, kde chlapec vyndal z kapsy mobilní telefon a napsal dívce, která s ním seděla

u stolu, zda by nešla do kina. Jejich spolužáci rozebírali v řízené diskusi, jak by se v takové situaci zachovali, co by poradili chlapci, a co dívka.

- **4. hodina:** *dělená s tematickou částí Komunikace*

5 minut – zpětná reflexe na probírané téma

5 minut – zadání závěrečné práce celého projektu – *Studenti vyberte si téma – média, knihovny, bezpečnost na internetu, komunikace. Uvažujte, jakou formou pojmete závěrečnou práci, příště se k tomuto tématu vrátíme.*

5 minut – organizační příprava na odbornou exkurzi

5. + 6. hodina: *Exkurze – časová dotace pro variantu B je 90 minut*

Exkurze v regionální redakci veřejnoprávních médií (rozhlas, televize – podle možností nebo na besedu s redaktorem televize, tiskovým mluvčím Krajského úřadu) – podle toho je uzpůsoben obsah exkurze.

Metodický pokyn: Časová dotace na exkurzi s ohledem na překlady do ČZJ jsou 2 běžné vyučovací hodiny. Pracovníky příslušného média je třeba připravit na návštěvu neslyšících a sluchově postižených, zvolit oblast příslušného média, která žáky a žákyně zajímá, v předstihu se domluvit s tlumočníkem do českého znakového jazyka.

Příklad dobré praxe:

Příklad dobré praxe – Český rozhlas – regionální redakce.

Pro pracovníky Českého rozhlasu byla návštěva neslyšících a sluchově postižených studentů cennou zkušeností a náhledem do „tichého světa“. Provázející pracovník zkušenosti s neslyšícími měl. Oslovený pan redaktor si neuměl představit, že by natáčel rozhovor s někým, kdo mu nemůže odpovědět přímo na mikrofon a zanechat hlasový záznam a on musí se spolehnout na tlumočníka do českého znakového jazyka. Některé otázky musel přeformulovat, protože český znakový jazyk některé výrazy nezná. Také zkušenost s odezírající žákyní, kdy musel zpomalit mluvené slovo a stát ve správném světle, aby mohla odezírat a reagovat na jeho podněty byla pro pana redaktora nová a tato exkurze obohatila o nové poznatky obě skupiny, jak žáky a žákyně tak pracovníky rozhlasu. Výsledkem návštěvy byla přislíbená spolupráce mezi regionální redakcí Českého rozhlasu a školou při osvětě mezi veřejností, ale pandemie zatím tuto spolupráci neumožňuje rozvinout.

Ze zpětných reflexí vyplynulo, že žákyně a žáci nenapadlo hledat informace o běžném dění a ke svému studiu na webových stránkách Českého rozhlasu, nevěděli nic o archivech veřejnoprávních médií a práci s těmito daty.

3.2 Tematický blok B, Knihovna – místo nejen digitálního bezpečí

Pomůcky k výuce celého tématu B - Knihovna – místo nejen digitálního bezpečí

- počítače nebo tablety, případně jiná elektronická komunikační zařízení způsobená specifickým vzdělávacím potřebám žáků a žákyn,
- dataprojektor, bílá tabule (whiteboard), popisovače,
- tabule a křídly.
- Nahrávací zařízení, telefony/fotoaparáty pro pořízení fotografií. Nutný je přístup k internetu.
- sešity se slovníčkem a pracovní list vytvořený k výukovému programu – celá část pracovního sešitu B Knihovna – místo nejen digitálního bezpečí, (v elektronické či tištěné podobě),

S ohledem na potřeby žáků a žákyn:

- pracovní sešit varianta A:

http://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.4_Pracovni_sezit_A.pdf

- pracovní sešit varianta B:

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.4_Pracovni_sezit_B.pdf

V případě skupiny B je nezbytná je přítomnost tlumočnicka/tlumočniců do ČZJ a přepisovatelky. Podle zvoleného způsobu komunikace žákyn a žáků.

Varianta A

Cílem hodiny a následné exkurze je seznámit žáky s knihovnami, jako s místy, kde se nejen půjčují knihy, ale jako místo, kde mohou získat řadu ověřených materiálů pro studium i volný čas, a to bez ohledu na smyslové postižení, ukázat možnosti vzdělávání a přístupu k informacím potřebných ve studiu, přípravě na budoucí povolání i volnočasových aktivit.

Pro potřeby pedagoga je možné použít vzorovou prezentaci, která je k dispozici na webu:

<https://www.educatus.cz/10-6-prezentace/>

Výklad pojmů i práce jsou udělány podle pracovního sešitu část B str. 26 a dále

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.4_Pracovni_sesit_A.pdf

– pro prezentaci pojmů znakokniha doporučujeme obrazově promítnout materiál zde

<https://www.znakokniha.cz/>

Pojem hybridní kniha je možné v rámci výuky vysvětlit i za pomoci této aplikace:

<https://www2.teiresias.muni.cz/hybridbook/app/index.php>

5. hodina

- **5 minut** – zpětná reflexe na exkurzi, prostor pro dotazy žáků
- **5 minut** – otevření nového tématu – Knihovna, jako místo nejen digitálního bezpečí – formou dotazů či ankety zjistit, jaké jsou osobní zkušenosti žáků a žákyň s knihovnami – znalosti prostředí, využívání služeb atd.
- **10 minut** – video prezentace na téma Knihovna, jako místo nejen digitálního bezpečí
<https://www.educatus.cz/video-06/>
- **5 minut** – ukotvení nových pojmů za pomoci prezentace. Vysvětlení pojmu znakokniha, hybridní kniha, upřesnění pojmu samizdat a samizdatová literatura
- **15 minut** – kolektivní skupinová práce s pracovním sešitem a slovníčkem, děti se rozdělí na skupiny a každá si vyplní část pracovního sešitu v rámci skupinové práce, vzájemně si porovnávají výsledky apod. Pedagog je zde jako průvodce, který usměrňuje a koordinuje práci.
- **5 minut** – příprava na exkurzi do knihovny

6. hodina – Exkurze do knihovny (městské, krajské, univerzitní ...)

Časová dotace pro variantu A je 45 minut – v případě možností realizující školy a zájmu žáků, je možno exkurzi prodloužit či opakovat.

Žáci a žákyně si připraví dotazy na pracovníky knihovny, vlastní exkurze představí služby knihoven, nabídky knihovního fondu, audioknih, e – knih, dálkový přístup ke knihovním fondům, čtenářské konto, online služby dále podle studijního zaměření žáků, ověřování informací, rešerše k seminárním pracím apod. možnost propojení knihoven – e – knihy, online katalog knih zdarma, meziknihovní výpůjční služba včetně mezinárodní služby, informační

služby – relevantní ověření informací, datové služby, reprografické služby, místo pro studium, veřejný internet atd.

Varianta B

Na základě dotazů jsme zjistili, že řada neslyšících žákyň a žáků nepoužívá služby knihoven. Většinou jako důvod uvádí obavy z komunikační bariéry mezi uživateli českého znakového jazyka a pracovníky knihoven. Řada adolescentů také neví, jak jim může knihovna pomoci při studiu a přípravě na budoucí povolání vzhledem k jejich smyslovému postižení. Proto jsme zvolili opačnou variantu. Nejprve jsme navštívili knihovnu a poté získané poznatky ucelili za pomoci prezentace a následně při práci s výukový materiálem.

7 a 8. hodina: Exkurze do knihovny – časová dotace pro variantu B je 90 minut

V případě možností realizující školy a zájmu žáků, je možno exkurzi prodloužit či opakovat.

Při prezentaci služeb knihovny se její pracovníci zaměří na nabídku knih filmů a dalších materiálů určených pro sluchově postižené a neslyšící, vysvětlí konkrétní možnosti vzájemné komunikace na daném pracovišti, upřesní a po dohodě předvede systém dálkového přístupu ke knihovním fondům, nabídku online služeb podle studijního zaměření žáků, upřesní volnočasové aktivity dané knihovny – přestávky jsou řazeny podle dohody a potřeb žáků.

9. hodina

- **5 minut** – zpětná reflex na návštěvu knihovny – čas na besedu, postřehy žáků,
- **10 minut** – práce z první části powerpointové prezentace – připomínka pojmu stará média a shrnutí ex–kurze do knihovny. Vzorové prezentace jsou k dispozici zde <http://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.6–B–Knihovna.pptx>
- **15 minut** – práce s výukovým videem <https://www.educatus.cz/video-10/>
a powerpointovou prezentací na téma knihovny
- **10 minut** – kolektivní práce s úkoly v pracovním sešitě kapitola B Knihovna... <https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.4 Pracovni sesit B.pdf>
- **5 minut** – připomenutí témat závěrečné práce

Při našem ověřování žáky velmi zaujala informace o přístupnosti starých tisků v Národní knihovně doplněná o aktuální informace zpřístupnění části materiálů online. Velkou

pozornost vyvolala také informace o překladu Bible do českého znakového jazyka a problematika znakových knih.

3.3 Tematický blok C, Desatero bezpečnosti na internetu

Pomůcky k výuce celého tematického bloku C- Desatero bezpečnosti na internetu

- počítače nebo tablety, případně jiná elektronická komunikační zařízení způsobená specifickým vzdělávacím potřebám žáků a žákyň,
- dataprojektor, bílá tabule (whiteboard), popisovače,
- tabule a křídly.
- nahrávací zařízení, telefony/fotoaparáty pro pořízení fotografií. Nutný je přístup k internetu.
- sešity se slovníčkem a pracovní list vytvořený k výukovému programu – celá část pracovního sešitu C, Desatero bezpečnosti na internetu (v elektronické či tištěné podobě),

S ohledem na potřeby žáků a žákyň:

- pracovní sešit varianta A:

http://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.4_Pracovni_sesit_A.pdf

- pracovní sešit varianta B:

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.4_Pracovni_sesit_B.pdf

V případě skupiny B je nezbytná je přítomnost tlumočníka/tlumočniců do ČZJ a přepisovatelky. Podle zvoleného způsobu komunikace žákyň a žáků.

Žáci mají obecně představu, tom, že o bezpečném chování na internetu vědí hodně. Často se domnívají, že vědí víc než přednášející a jsou připraveni na všechny alternativy a nebezpečí, která kyberprostor přináší. proto je úvod věnován řízenému průzkumu a diskusi. Vycházíme tak z přirozené potřeby žáků v tomto věku, předvést, že vědí více než spolužáci.

7. hodina

- **5 minut** – zpětná reflexe návštěvy knihovny – čas na besedu, postřehy žáků,
- **5 minut** – řízený průzkum téma internet a jeho nebezpečí a rizika; zadání zní: Napište své desatero bezpečnosti na internetu.
- **15 minut** – reflexe a diskuse (*doporučujeme posezení v kruhu, pedagog si sedne se svými žáky, k tématu se postupně vyjádří všichni žáci, každý zmíní dva až tři nejdůležitější body desatera podle svého uvážení. Diskusi začíná a končí vyučující. Dá kolovat předmět (míček, křídou) – mluví ten, kdo drží předmět a ostatní naslouchají. Závěrečné slovo má opět pedagog. Zapsané desatero si žáci vloží do pracovního sešitu a budou s ním pracovat následující hodinu.*)
- **15 minut** – výukové video na téma Desatero bezpečnosti na internetu s komentářem pedagogického pracovníka k jednotlivým bodům
<https://www.educatus.cz/video-07/>
- **10 minut** – práce s pracovní sešitem, str 33 a dále
https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.4_Pracovni_sesit_A.pdf
pojem digitální stopa – zde je důležitý úkol č. 6 – žáci mají za úkol vyhledat svou digitální stopu, vytvořit screenshot obrazovky a nalepit si snímek (či uložit v digitální podobě) a za tři měsíce si svou digitální stopu zjistit znovu a oba záznamy porovnat v rámci sebereflexe.

8. hodina – Nosné téma: Desatero bezpečného chování na internetu

Tato hodina může být například:

a) rozdělena mezi práci s prezentací, která má za pomoci výkladu pedagoga upevnit základní pojmy a zásady bezpečného chování a reakci žáků na jednotlivé body “desatera”. Vše probíhá podle materiálu rozepsaného v pracovním sešitě. Časové rozvržení zde záleží opravdu pouze na pedagogovi a zájmu skupiny o daná témata.

Prezentace je k dispozici zde: <http://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.6-C-Desatero-bezpecnosti-na-internetu-zasady.pdf>

Pro lepší orientaci pedagoga v tématice bodu 10 – SSL certifikát doporučujeme hledat informace například zde:

<https://www.ssls.cz/slovník/ssl.html>

<https://www.master.cz/blog/co-jsou-ssl-certifikaty-a-ssl-protokoly-jak-funguji-vysvetleni-navod/>

b) alternativní možnost

- **35 minut** – posezení v učebně je sestaveno do půlkruhu – pedagog představí v jednotlivých bodech prezentace body desatera bezpečnosti, a žáci si vezmou k ruce své zápisy, porovnávají si je s desaterem pedagoga
- **10 minut** – řízená diskuse, opět pedagog zahájí dotazem, kdo měl, i svými slovy, všech deset bodů bezpečného chování na internetu shodných s výukovým materiálem. Dá kolovat předmět (míček, křídou). Mluví ten, kdo drží předmět, a ostatní naslouchají. Závěrečné slovo má opět pedagog.

9. hodina

- **5 minut** – zpětná reflexe předchozí hodiny
- **5 minut** – závěrečná práce – monitoring – volba tématu a způsob práce (grafika, video, hrané scény)
- **5 minut** – Dotazníkové šetření na téma kyberšikana

Prezentace je k dispozici zde: <http://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.6-C-Desatero-bezpecnosti-na-internetu-uvod.pdf>

Lze realizovat například formou ankety, kdy jeden z žáků či žákyň vyzve své spolužáky, aby mu odpovídali jako novináři či redaktorce ve veřejné anketě. Odpovědi lze nahrát na záznamové zařízení (mobilní telefon, nebo zapsat, aby v případě zájmu žáků bylo na konci výuky možné porovnat odpovědi před probráním tématu a po ukončení výuky). Další otázku pokládá jiný žák či žákyň. Základní podmínkou průzkumu je odpovídat pouze ano x ne:

Námětové otázky:

Viš, co je kyberšikana?

Znáš někoho, kdo je nebo byl obětí kyberšikany?

Znáš nějakého agresora, ať virtuálně nebo osobně?

Viš, jak se chovat v případě, že se někdo z tvého okolí nebo ty osobně staneš obětí kyberšikany?

Viš, jaké činnosti se mohou skrývat za pojmem kyberšikana?

- **25 minut** – výkladovo – diskusní část hodiny kombinované i s prožitkovou aktivitou na toto závažné téma aplikovaná formou prezentace druhů kyberšikany, u každého druhu je vhodné uvést příklad.

V praxi jsme vysvětlili pojem a požádali náhodně vybranou dvojici žáků o bleskové sehrání situace odpovídající druhu kyberšikany.

Příklad pojem happy slapping:

Byli vybráni čtyři žáci. Jeden z nich představoval oběť šikany, další agresory. Dva agresori "napadli" oběť a třetí to "natáčel". Následně agresori umístili video na sociální síť, na profil oběti a rozeslali video společným známým. Ostatní měli říct i zapsat, co mají dělat, když něco takového zpozorují, jak se chovat a žáci odpovídali i na otázku: co uděláš, když se ti toto stane? Inspirací mohou být třeba tyto příklady:

<https://bezpecnasit.webnode.cz/news/projevy-kybersikany-s-priklady/>

- **5 minut** – příprava na besedu či diskusi – žáci jsou seznámeni s osobností, která je navštíví a dostanou za úkol připravit si dotazy týkající se konkrétního tématu besedy

10. – 11. hodina – časová dotace pro variantu A je 90 minut

Beseda/besedy – podle možností dané školy a zájmu cílové skupiny Metodika pro pedagogy str:37–38

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.3_Metodika.pdf

Žáci si upevní znalosti související s tématem besedy, dozví se řadu praktických poznatků z vybrané oblasti, mohou si dělat poznámky pro závěrečnou práci.

Pedagog hosta či hosty uvede a požádá ho, aby stručně představil svoji práci. Poté je čas na dotazy a postřehy žáků a žákyň.

Varianta B

Zvolené téma je velmi široké. Při praktickém ověřování jsme zjistili, že žáci a žákyně často nemají ucelené povědomí o základních bezpečnostních pravidlech pohybu v kybernetickém prostoru. Rozdíly ve znalostech jsou obrovské. Vycházeli jsme tedy z potřeby tyto znalosti v základu doplnit a ucelit, vysvětlit základní pojmy a věnovat se rizikům, která využívání a pohyb v kyberprostoru přináší včetně sociálně patologických jevů, jako jsou různé druhy kyberšikany.

11. hodina:

- **5 minut** – reflexe předchozí hodiny, čas na dotazy žáků, které vyvstaly po předchozí hodině

- **10 minut** – úvodní slovo k bezpečnosti na internetu – Pedagogický pracovník nebo mentor/mentorka formou řízených dotazů zjistí, jaké znalosti mají žákyně a žáci ve studijní skupině v této oblasti.
- **2 x 15 minut** – práce s výukovým videem s komentářem pedagoga

<https://www.educatus.cz/video-11/>

***Zkušenost z realizace:** Vyučující se předem dobře seznámil s obsahem výukového videa, nové pojmy vysvětloval pomocí prezentací, slovníčku a ve spolupráci s tlumočnický ČZJ nové výrazy.*

12. hodina:

- **10 minut** – práce s powerpointovou prezentací 1 na téma bezpečnost na internetu, digitální stopa a nastínění pojmu šikana kyberšikana

<http://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.6-C-Desatero-bezpecnosti-na-internetu-uvod.pdf>

- **5 minut** – práce s pracovním sešitem a úkoly, str: 28 a následující.
- **5 minut** – vyhledávání digitální stopy žáků, záznam digitální stopy do pracovního sešitu
- **5 minut** – ukázka smazání digitální stopy pedagogem, reflexe žáků na téma digitální stopa
- **15 minut** – práce s powerpointovou prezentací 2 na téma Desatero bezpečnost na internetu, vyučující doplní každý bod praktickým příkladem

<http://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.6-C-Desatero-bezpecnosti-na-internetu-zasady.pdf>

13. hodina:

Prožitková aktivita spojená s výkladovou částí. Cílem hodiny je, aby si žáci a žákyně osvojili pojmy, upevnili si své znalosti a uměli si představit, co za konkrétními pojmy skrývá, a jak se v dané situaci zachovat. Záměrně neuvádíme časový plán. Tato hodina je cílená pro téma Kyberšikana. Z naší zkušenosti vyplynulo, že žáci a žákyně měli o toto téma velký zájem, a proto jsme jim nechali prostor pro volnou diskusi, scénky a prožitek. Během hodiny pedagog nejprve znovu připomene pojem šikana a kyberšikana. U každého z bodů kyberšikany vysvětlí za pomoci slovníčku, co přesně pojem znamená. Pracovní sešit B, část C, str:34 a násl.

<https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.4 Pracovni sesit B.pdf>

Následně vybraní žáci a žákyně předvedou v krátké scéně příslušný druh kyberšikany. Inspiraci pro výuku a námětové scénky je možno čerpat například zde:

<https://bezpecnasit.webnode.cz/news/projevy-kybersikany-s-priklady/>

Náš postřeh z realizace: V tomto bloku se ukázala jako nezbytná a nepostradatelná mentorka. Osobní nebo i přenesené zkušenosti, týkající se nějakého druhu kyberšikany, se kterými by se žáci a žákyně obtížně svěřovali pedagogickým pracovníkům, svěřili v rámci velmi neformálního hovoru (za pomoci tlumočnicků do ČZJ) právě mentorce. Mnozí z nich netušili, jaká pravidla platí pro zveřejňování fotografií a dalších věcí na Facebooku a dalších sociálních sítích. Pokud jde o choulostivé téma šikany a kyberšikany, překvapilo nás, že většina žáků se setkala v životě s nějakým druhem kyberšikany, nejčastěji s hoaxy, kterými jsou zaplavovány sociální sítě. Několik žáků mělo přenesenou zkušenost i s kyberstalkingem. Velmi je zaujal výklad o SSL certifikátu. Žáci byli vesměs překvapení svou digitální stopou.

14. –15. hodina: časová dotace pro variantu B je 90 minut

Beseda/besedy – podle možností dané školy a zájmu cílové skupiny (viz kapitola 7)

Žáci si upevní znalosti související s tématem besedy, dozví se řadu praktických poznatků z vybrané oblasti. Pedagog hosta či hosty uvede a požádá ho, aby stručně představil svoji práci. Poté je čas na dotazy a postřehy žáků a žákyně. Žáci a žákyně si předem připraví otázky na hosta/hosty, nezbytná je domluva hosta/hostů tlumočnický do českého znakového jazyka.

Příklady z realizace:

Beseda s neslyšící redaktorkou MTD.

Neslyšící moderátorka MTD, která je zároveň žákyní školy, ve které probíhalo ověřování, měla mezi svými spolužáky během besedy o práci v České televizi velký úspěch. Její vystoupení pomohlo řadě žáků a žákyň uvědomit si, že smyslové postižení není důvodem k tomu, aby se nezapojili aktivně do života v občanské společnosti a stáli stranou s pocitem, že jim nikdo nerozumí. Žákyně a žáky velmi zaujaly zkušenosti spolužačky o rozhovorech se známými osobnostmi, návštěva štábu MTD na filmovém festivalu v Karlových Varech, práce neslyšících ve veřejnoprávních médiích, jak přijímají známé osobnosti neslyšící redaktorku, příprava natáčení, psaní scénářů a jejich úpravy pro neslyšící, úskalí komunikace s filmovým štábem...)

Beseda s influencerem – zkušenosti z realizace.

Nejprve se influencer představil. Vysvětlil, proč se rozhodl veřejně vystupovat, představil nosná témata své práce, následovaly ukázky vlastní práce na webech a sociálních. Během ukázek se studenti ptali na postupy natáčení, získávání a ověřování informací a také na rizik, která veřejné vystupování nese.

Žáci a žákyně hovořili také o svých možnostech zapojení do veřejného života a o komunikačních bariérách, která jim jejich smyslové postižení přináší.

Beseda neslyšících a sluchově postižených studentů s nevidomým knihovníkem.

Beseda neslyšících a sluchově postižených studentů a nevidomým knihovníkem měla obrovský úspěch. Člověk se smyslovým postižením, který dokáže najít plné uplatnění jak v soukromém, tak profesním životě, a ještě pomáhá při překonávání bariér druhým byl pro žáky a žákyně pozitivně vnímaným příkladem. Děti nejvíce zajímalo, jaké to orientovat se pouze sluchem a hmatem, ptali se na vnímání hudby, výtvarného umění a na podmínky studia práce nevidomých, na možnosti cestování a zejména na možnosti studia a pracovního uplatnění. Dalším velmi nosným tématem byla „Většinová společnost a lidé se smyslovým postižením – komunikace, postoje, obecně oblíbené omyly.“)

3.4 Tematický blok D, Komunikace

Pomůcky k výuce celého tematického bloku D

počítače nebo tablety, případně jiná elektronická komunikační zařízení uzpůsobená specifickým vzdělávacím potřebám žáků a žákyň,

- dataprojektor, bílá tabule (whiteboard), popisovače,
- tabule a křídly.
- Nahrávací zařízení, telefony/fotoaparáty pro pořízení fotografií. Nutný je přístup k internetu.
- sešity se slovníčkem a pracovní list vytvořený k výukovému programu– celá část pracovního sešitu D– Komunikace, (v elektronické či tištěné podobě),

S ohledem na potřeby žáků a žákyň:

- pracovní sešit varianta A:

http://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.4_Pracovni_sezit_A.pdf

- pracovní sešit varianta B:

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.4_Pracovni_sezit_B.pdf

V případě skupiny B je nezbytná je přítomnost tlumočníka/tlumočniců do ČZJ a přepisovatelky. Podle zvoleného způsobu komunikace žákyň a žáků.

Pro tento vyučovací blok by si měl učitel nastudovat v Metodice str:14, str 19 a následující dostupné zde: https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.3_Metodika.pdf

Komunikace pochází z latinského slova *communicare* – sdílet a také od slova *communis* – společný. Komunikace je dokonce základním lidským právem. Toto právo je zakotveno v listině Společného národního výboru pro komunikační potřeby osob s těžkým zdravotním postižením NJC, k jeho propagaci se hlásí logopedické společnosti celého světa, včetně speciálních pedagogů zabývajících se alternativní a augmentativní komunikací.

12. hodina

- **5 minut** – zpětná reflexe na téma minulé hodiny a besedy – zopakování klíčových zásad a pojmů za pomoci pracovního sešitu, části C a slovníčku str 43–45.

Dostupné zde:

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.4_Pracovni_sesit_A.pdf

- **5 minut** – výkladová část, zahájení a vysvětlení pojmu komunikace
- **10 minut** – výukové video na téma Komunikace <https://www.educatus.cz/video-08/> s komentářem pedagoga – co je komunikace, komunikace mezi živočichy, komunikace mezi lidmi, námětový text je v pracovním sešitě, kapitola Komunikace jako inspiraci je možno použít např.:

<https://epochaplus.cz/?s=zv%C3%AD%C5%99ec%C3%AD+komunikace>

Zejména v současném světě je důležité připomenout žákům a žákyním, že i přes masové rozšíření nejrozličnějších komunikačních technologií a počítačové techniky, je přímá komunikace mezi lidmi nezastupitelná.

- **10 minut** – práce s pracovním sešitem a slovníčkem – dělení komunikace, úkol č. 3 a č. 4 v pracovním sešitě
- https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.4_Pracovni_sesit_A.pdf
- **5 minut** – komunikace neslyšících a osob se sluchovým postižením, volná diskuse na téma komunikace a neslyšící

Námětové otázky.

- 1) Setkali jste se na přímo s uživatelem českého znakového jazyka?
- 2) Víte, jak komunikovat s neslyšícími osobami?
- 3) Víte, kde je možno naučit se český znakový jazyk?

13. hodina

- **10 minut** – práce s pracovním sešitem na téma komunikační práva neslyšících – zpracování úkolu č. 6

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.4_Pracovni_sesit_A.pdf

- **15 minut** – úloha tlumočníka, tlumočení do znakového jazyka, videoukázka například z webu <https://www.tichezpravy.cz/>
- **15 minut** – prožitková aktivita – jak komunikuje neslyšící (žáci si mohou přinést na hodinu ucpávky “špunty” do uší)

Zadání může znít například takto:

Zkus si zacpat uši, (použít špunty do uší), nemluvit a snaž se domluvit s některým ze svých spolužáků u lékaře, na úřadě. Zkus reálně ztvárnit, jak se zachová například oční lékař, když mu přijde do ordinace neslyšící nebo úředník na magistrátě či obecním úřadě.

Rozeberte si, co je špatně. Lékař ani úředník si nevědí rady, zkoušejí psát na papír, ale zcela neslyšící nemusí porozumět psanému textu.

Řešení: Lékař či úředník použije tlumočení do znakového jazyka a vyhledání tlumočnických služeb online

<https://www.tichalinka.cz/>

Neslyšící má u sebe kartičku s upozorněním na jiné komunikační potřeby, symbolem přeškrtnutého ucha (značí osoby se sluchovým postižením) a vypsáním problému.

- **5 minut** – závěrečné shrnutí tématu Komunikace připomínka závěrečné práce

Varianta B

16. hodina:

- **10 minut** – reflexe na téma bezpečnost na internetu
- **5 minut** – závěrečná práce – připomenutí témat, návrhy postupů – podle výběru žáků a žákyň
- **15 minut** – vysvětlení pojmu „komunikace“ a druhy komunikace z pohledu intaktní většiny – může probíhat i formou otázek a odpovědí nejen jako výkladová hodina, doporučujeme použití slovníčku v pracovním sešitě, kapitola D. str:41 a následující

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.4_Pracovni_sesit_B.pdf

Vzhledem k intaktní společnosti, ve které se sluchově postižení a neslyšící budou pohybovat, je důležité ujasnit si pojmy ohledně komunikace. Při ověřování jsme

narazili na obrovské rozdíly mezi jednotlivými žáky a žákyněmi a sjednocovací vysvětlovací část hodiny se nám po našich zkušenostech jeví jako nezbytná.

- **10 minut** – práce s výukovým videem na téma Komunikace s komentářem pedagoga, osvětlení nových pojmů, video je k dispozici zde:

<https://www.educatus.cz/video-12/>

- **5 minut** – osvětlení nových pojmů, práce s pracovním sešitem a slovníčkem – část D

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.4_Pracovni_sesit_B.pdf

17. hodina

- **15 minut** – komunikace neslyšících – volná diskuse

Námětové otázky:

Jaký komunikační systém používáte? (Kapitola D, úkol č. 4 v pracovním sešitě)

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.4_Pracovni_sesit_B.pdf

Jak reagují lidé, když zjistí, že jste neslyšící? Setkali jste se někdy s problémy ohledně komunikace? Používáte či využíváte služeb a pomoci neziskových organizací?

Odpovědi doporučujeme zapisovat.

- **15 minut** – Situace z běžného života neslyšících, nejčastější problémy v tvém životě?

Žáci a žákyně předvádějí své zkušenosti ze svého běžného života, z míst, kde narazili na komunikační bariéry a sami navrhuji, jak to vyřešit. Cílem je naučit žáky a žákyně co nejefektivněji řešit běžné životní situace.

Náš příklad:

Žák potřeboval navštívit zubní pohotovost. V situaci, kdy ho nesnesitelně bolel, zub si s sebou vzal pouze kartičku pojištěnce a občanský průkaz. V ordinaci naznačoval: „Jsem neslyšící, potřebuji ošetření.“ a sestřička udělala zcela neprofesionálně „Eh?“. Situaci zachránil spolupacient, který shodou náhod měl doma neslyšícího příbuzného a uměl základy znakového jazyka. Sestřičce i lékaři tedy tlumočil. Z náhodného setkání v čekárně pohotovosti se vyvinulo přátelství. Dotyčný žák, si po této zkušenosti přidal do základních dokladů kartičku s popisem, jsem neslyšící, potřebuji lékařské ošetření a adresou na internetový překladač.

Žákyně nám předvedli situaci u kadeřníka, kdy si na základě spontánního nápadu chtěly nechat obarvit vlasy paní kadeřnice vůbec nevěděla, jak se zachovat, když její zákaznice pouze znakuji. V jiném kadeřnictví paní kadeřnice bez váhání použila tlumočnických služeb za pomoci Tiché linky a dívkám vysvětlila, že bez objednání to nejde, ale objednala je na jiný termín, domluvila si s nimi barvu atd.

- **15 minut** – reflexe, upevnění nových pojmů získaných během výuky, práce se slovníčkem a pracovním sešitem,

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.4_Pracovni_sesit_B.pdf

závěrečné opakování (vycházíme z potřeb žáků a žákyň na vysvětlení nejasných pojmů)

Opora v zákoně – dělená hodina (4. hodina) s tematickým celkem Nová a stará média

Sami žáci a žákyně měli v době našeho ověřování velmi malé povědomí o právech na komunikaci ve zvolené formě. Z našeho výzkumu vyplynulo, že se většina lidí snaží komunikační bariéru překonat tím, že píše na papír nebo do mobilu, co je potřeba. Někteří neslyšící nemohou a neumějí komunikovat touto formou, proto byla zařazena i výkladová část v délce 30 minut na téma Práva neslyšících a této problematice je věnována i část kapitoly Komunikace v pracovním sešitě str. 47 a následující.

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.4_Pracovni_sesit_B.pdf

Na výslovné přání žáků, kteří nerozuměli vypsánému zákonu na nejrůznějších rozhodnutích, třeba z České správy sociálního zabezpečení, bylo připojeno: Víte, že? Jak správně přečíst zákon. Prosím věnujte mu při výkladu pozornost.

- **2 x 15 minut** (viz Metodika, příloha 2)

3.5 Tematický blok E, Tvorba závěrečné práce – 1hodina

[Společně pro variantu A i B](#)

varianta A–14. hodina

varianta B–17. hodina

Žáci a žákyně si během programu připravují závěrečnou práci. Cílem této hodiny je vytvořit, případně dokončit tuto závěrečnou práci na téma probírané v rámci programu.

Například výtvarné dílo – kresbu, malbu, koláž, počítačovou grafiku na dané téma.

Další možností je video, nebo natočení cvičné reportáž pro rozhlas. Případně středoškoláci sehraji scénky na probírané téma.

Na hodinu si přinesou své materiály, videozáznam rozpracovanou grafiku, navržené kresby pomůcky apod. Cílem této vyučovací hodiny je zkonzultovat již připravený materiál, vytvoření či dokončení závěrečné práce a příprava na závěrečnou prezentaci. Pedagogický pracovník je zde v úloze poradce či vedoucího práce. Svou tvorbu připravenou v rámci této hodiny na závěr programu v následujících dvou vyučovacích hodinách prezentují spolu s nově nabytými znalostmi z oblasti médií a informační bezpečnosti před spolužáky i z jiných ročníků, pedagogy případně před svými rodiči. V rámci této prezentace dostanou také možnost vyjádřit své nápady, náměty a postřehy například pantomimou apod. podle zaměření studijní skupiny a speciálních potřeb žáků.

3.6 Tematický blok F, Prezentace závěrečných prací, shrnutí, diskuse

2 hodiny

Společně pro varianty A i B

15. a 16. hodina varianty A

19. a 20. hodina varianty B

2x 45 minut – Časové rozvržení závisí na početnosti cílové skupiny a zvolené formě závěrečné práce

Cíl závěrečného tématu: Žáci si vyzkouší prezentaci vlastní práce na veřejnosti, obhájí vlastní zpravování tématu, vysvětlí svůj názor, odpoví na otázku, kterou dopředu znají a následně musí operativně vyřešit odpověď na otázku z publika. To jim ukáže, jak zdatní jsou v komunikaci a jak jsou schopni rychle reagovat a odpovídat při vystoupení na veřejnosti. V závěrečné diskusi by pak měli žáci a žákyně říct, co jim program dal, co nového se dozvěděli o sobě a svých komunikačních schopnostech, jak se naučili pracovat s relevantními zdroji informací, zda a jak se jim podařilo pochopit odlišnosti v komunikaci intaktních a neslyšících a sluchově postižených apod.

Metodická poznámka: I v této diskusi je pedagogický pracovník vnímán jako původce, který má za úkol diskusi sledovat, případně položit otázku k tématu a nechat žáky a jejich publikum diskutovat k danému tématu.

Okruhy námětových otázek.

A) Nová a stará média Závislosti na počítačích, počítačových hrách, používání telefonu či jiných elektronických zařízení

Příklad: Znáte někoho, kdo je závislý na hraní počítačových her? Víte kam by se měl obrátit on anebo jeho rodina? Pomohl by vám adiktolog? Znáte nějakou organizaci, která se zabývá pomocí lidem se závislostí na nových médiích a elektronických zařízeních?

B) Knihovny a jejich služby

Příklady: Využíváte mezi-výpůjční služby knihoven? Víte, která knihovna vám může poskytnout pomoc v případě psaní seminární, nebo později diplomové práce a jak?

C) Bezpečnost na internetu, šikana, kyberšikana

Víte, jak zabezpečit svůj počítač? Na co si musíte dát pozor při placení přes internet? Co nikdy nesmíte sdělovat nikomu přes jakoukoliv sociální síť, jaká data? Znáte oběť šikany nebo kyberšikany? Jak byste mohli takovému člověku pomoci vy sami: Jak byste se zachovali v případě, že byste se stali obětí některé z forem kyberšikany?

Zcela samostatný tématem je pak v současné době film V síti, který poskytuje řadu námětů.

Inspiraci je možno čerpat zde: <https://vsitifilm.cz/>

D) Komunikace, práva neslyšících

Příklady otázek: Už víš, jak se chovat, pokud se setkáte s někým, kdo komunikuje v Českém znakovém jazyce? Víš, kam se obrátit v případě, že potřebuješ tlumočení do Českého znakového jazyka? Jak jsou zajištěna práva neslyšících a sluchově postižených v komunikaci s úřady?

U skupiny využívající variantu B je předpokládán menší počet účastníků výuky, tedy časová rezerva pro překlady do českého znakového jazyka není v tomto případě započítána. Rozložení závěrečné dvouhodinové výuky je individuální. Je možné rozdělit stejnoměrně čas jednu hodiny věnovat prezentacím jednu závěrečné diskusi. Tady skutečně záleží na Žáci a žákyně představí své práce vytvořené v rámci samostatné práce, prezentují je před svými spolužáky (rodiči, žáky jiných ročníků) a vysvětlí, co je vedlo k vytvoření této práce, případně jak postupovali, odpoví na otázky týkající se vytvořené práce. Doporučujeme otázku dát dopředu dětem dát jednu ke

zpracování a ke druhé vyzvat přihlížející publikum. V případě, že pracujete s uživateli českého znakového jazyka, je nezbytné, aby žáci své prezentace předvedli tlumočnickům, dopředu jim odevzdali zpracované materiály i odpovědi na otázky. Při vlastní prezentaci je pak třeba připočítat čas na překlad do Českého znakového jazyka.

4 Příloha č. 1 – Soubor materiálů pro realizaci programu

Pracovní sešit se slovníčkem a pracovními listy pro variantu A je k dispozici zde:

http://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.4_Pracovni_sesit_A.pdf

Pracovní sešit se slovníčkem a pracovními listy pro variantu B je k dispozici zde:

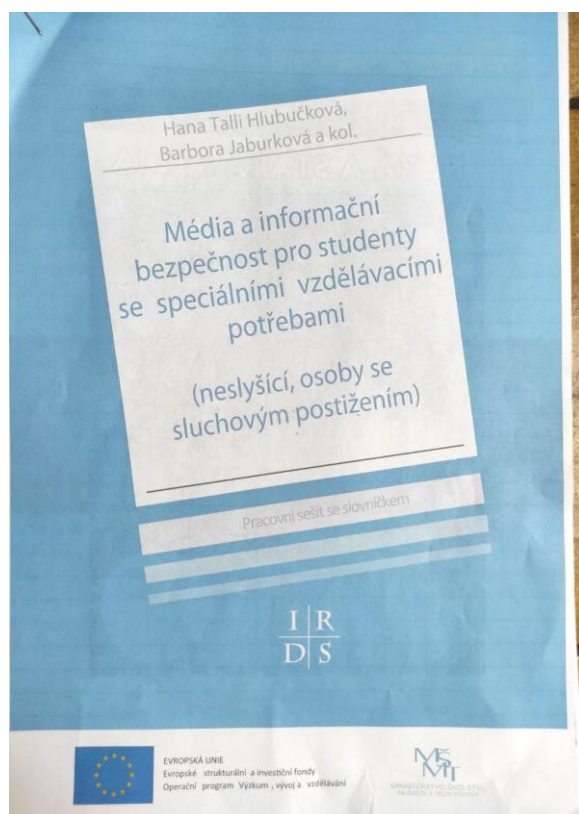
https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.4_Pracovni_sesit_B.pdf

4 Příloha č. 2 – Snímky pracovního sešitu

Pracovní sešit se slovníčkem a pracovní listy. Rozdělení na jednotlivá témata uvnitř pracovního sešitu

Varianta A

Varianta A

C. 4. SOUHRNNÉ OPAKOVÁNÍ – PRACOVNÍ LIST

1. úkol: Pokus se podle zadání definic vyplnit doplňovačku.

1. IPADRESA
2. COOKIE
3. KIBERGRUOVING
4. SSLCERTIFICATE
5. SCREENSNOT
6. VIRTUALIDENTITY
7. INFLUENCER
8. KYBERSIRANA
9. KYBERHARASANI
10. SEXTING
11. KYBERSTALKING
12. HOAX
13. KYBERPROSTOR
14. FLAMING

1) Identifikace síťového rozhraní v počítačové síti.
2) Soubor, pomocí kterého webová stránka zaznamenává např. informace o tvé návštěvě.
3) Psychická manipulace dětí dospělým, prostřednictvím moderních technologií.
4) Poznáš ho podle zkratky HTTPS v adresním řádku.
5) Snímek obrazovky.
6) Reprezentace člověka ve virtuálním prostoru.
7) Člověk, který ovlivňuje velké množství lidí.
8) Forma šikany prováděná prostřednictvím elektronických médií.
9) Neustálé zasílání obtěžujících zpráv a SMS agresorem.
10) Zasílání zpráv a fotografií se sexuální tematikou.
11) Pronásledování obětí prostřednictvím elektronických médií.
12) Šíření smyšlených a poplašných zpráv.
13) Virtuální prostor.
14) Agresivní chování, se kterým se můžeme setkat v komentářích nebo v internetových diskuzích.

BEZPEČNOST

5 Přílohy

5.1 Soubor metodických materiálů

Kompletní Metodika pro pedagogy je k dispozici zde:

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/04/10.3_Metodika.pdf

Výuková videa

Pro potřeby pedagogů předkládáme v rámci přípravy na výuku tři varianty:

VÝUKOVÁ VIDEA BEZ ÚPRAV slouží intaktním pedagogickým pracovníkům pro přípravu výuky. Obsahuje 4 výuková videa tematicky řazená stejně jako v materiálech určených pro žáky a žákyně.

A) Nová a stará média <https://www.educatus.cz/video-01>

B) Knihovna (místo nejen digitálního bezpečí) <https://www.educatus.cz/video-02/>

C) Desatero bezpečnosti na internetu <https://www.educatus.cz/video-03/>

D) Komunikace <https://www.educatus.cz/video-04/>

Pro vlastní prezentaci videa je třeba jej vybrat s ohledem na potřeby žáků (s pevnými titulky nebo s tlumočením do českého znakového jazyka s volitelnými titulky). V pracovních sešitech se všechna výuková videa se spouští sejmutím QR kódu elektronickým zařízením se čtečkou QR kódů.

Ve variantě A pro intaktní skupinu, případně žáky a žákyně se sluchovým postižením a úrovni českého jazyka B1 jde o video s pevnými titulky zohledňující potřeby odezírajících žáků a žákyn.

Výuková videa upravená pro variantu A s pevnými titulky najdete zde:

A Nová a stará média– A B Knihovny – A C Desatero bezpečnosti – A D Komunikace–A

Pro potřeby pedagogických pracovníků jsou videa varianty A k dispozici zde:

A) Nová a stará média: <https://www.educatus.cz/video-05/>

B) Knihovny– místa nejen digitálního bezpečí: <https://www.educatus.cz/video-06/>

C) Desatero bezpečnosti na internetu: <https://www.educatus.cz/video-07/>

D) Komunikace: <https://www.educatus.cz/video-08/>

Ve variantě B pro zcela neslyšící a žáky a žákyně, nebo pro cílovou skupinu s těžkým sluchovým postižením, používající ke komunikaci český znakový jazyk, je výukové video pouze v českém znakovém jazyce s možností vyvolání titulků. Titulky je možné vyvolat kliknutím na políčko na obrazovce, pohledově vpravo dole.

Pro potřeby pedagogických pracovníků jsou videa varianty B k dispozici zde:

Výuková videa pro variantu B s překladem do českého znakového jazyka a volitelnými titulky naleznete zde:

A Nová a stará média –B B Knihovny –B C Desatero bezpečnosti –B D Komunikace –B

A) Nová a stará média: <https://www.educatus.cz/video-09/>

B) Knihovny– místa nejen digitálního bezpečí: <https://www.educatus.cz/video-10>

C) Desatero bezpečnosti na internetu: <https://www.educatus.cz/video-11/>

D) Komunikace: <https://www.educatus.cz/video-12/>

Prezentace vytvořené k výuce: V rámci ověřování jsme vytvořili tyto výukové prezentace, které lze využít jako metodickou pomůcku při výuce jednotlivých bloků programu. Pro zcela neslyšící byly prezentace překládány přímo při výuce tlumočníky Českého znakového jazyka. Prezentace vytvořené k výuce jsou k dispozici zde: <https://www.educatus.cz/10-6-prezentace/>

5.2 Příloha č.3 - řešení úkolů v pracovních sešitech a pracovních listech

SPRÁVNÉ ODPOVĚDI K PRACOVNÍMU SEŠITU ČÁST A „NOVÁ A STARÁ MÉDIA“ VARIANTA A

1. úkol: Pusť si video o nových a starých médiích a vypracuj následující úkoly.

2. úkol: Seřaď od nejstaršího po nejmladšího nosiče informací.

Správné odpovědi:

2. Hliněné tabulky

5. Pergamen

4. Předchůdce papíru

1. Nástěnné malby

3. Papyrus

3. úkol: Jak se před vynálezem knihtisku šířily informace? Vyber špatnou odpověď.

Správná odpověď je B.

4. úkol: Zamysli se nad tím, jak média ovlivňují tebe a tvé okolí.

Individuální odpověď žáka/studenta.

5. úkol: Jaká témata jsou podle tebe v poslední době nejvíce probírána? Proč si myslíš, že to tak je?

Individuální odpověď žáka/studenta.

6. úkol: Co jsou podle tebe stará média? Umělecky ztvárni (nakresli, nalep fotografii...).

Individuální odpověď žáka/studenta.

7. úkol: Co podle tebe začalo vysílat dřív? Televize nebo rozhlas?

Správná odpověď je rozhlas.

8. úkol: Mohou podle tebe stará a nová média působit nezávisle na sobě?

Správná odpověď je ano.

9. úkol: Vysvětli, co je internet a ztvárni, jak si ho představuješ. Zkus uhodnout, kdy vznikl.

Internet je celosvětový systém propojených počítačových sítí. Vznikl v 80. letech 20. století.

Individuální odpověď žáka/studenta.

10. úkol: Přiřaď ke každému roku na časové ose událost.

Založení Karlovy Univerzity – 1348

Internet – 80. léta 20. století

První tištěné noviny v Nizozemsku – 1656

Pravidelné vysílání televize – 1935

První rozhlasové vysílání v Čechách – 1923

Knihťisk – 1447

První tištěné noviny v Čechách – 1848

11. úkol: Co vše se dá zahrnout pod pojem sociální sítě? Vyjmenuj je.

Individuální odpověď žáka/studenta.

Například: Facebook, Instagram, Youtube, Snapchat, LinkedIn, Pinterest, Twitter a další.

12. úkol: Co považuješ za výhody a nevýhody nových médií? Napiš nebo graficky ztvárň.

Výhody / Nevýhody

Individuální odpověď žáka/studenta.

Například:

Výhody – lepší dostupnost informací, lepší možnost komunikace, výhody v oblasti propagace, rychlý přenos informací, možnosti vzdělávání, anonymita (nemusím ukazovat svou pravou identitu) a další

Nevýhody – dezinformace, každý člověk může být médiem, ztráta soukromí, zneužití volně dostupných informací (hackerské útoky), anonymita (v případě, že mi někdo vyhrožuje, uráží mě apod. – neznám jeho identitu) a další

13. úkol: Existuje podle tebe závislost na internetu, sociální sítích a elektronických zařízeních?

Správná odpověď je ano.

14. úkol: Pokud ano, proč si myslíš, že vzniká? Zamysli se nad tím a napiš to.

Individuální odpověď žáka/studenta.

15. úkol: Myslíš, že se proti netolismu dělají dostatečná opatření, tedy aby tato závislost vznikala co nejméně?

Ano

Ne

Individuální odpověď žáka/studenta.

16. úkol: Jaká opatření bys udělal/udělala ty? Ať už sám/sama pro sebe, nebo pro ostatní lidi.

Přemýšlej o tom.

Individuální odpověď žáka/studenta.

17. úkol: Koho podle tebe nejvíce netolismus a nomofobie postihuje? Jako věkovou kategorii?

Batolata

Děti

Pubertální mládež

Postpubertální mládež

Dospělí

Senioři

Tady záleží na individuální zkušenosti žáka/studenta.

PRACOVNÍ LIST K TÉMATU, NOVÁ A STARÁ MÉDIA“ –VARIANTA A

ŘEŠENÍ

1. úkol: Vyjmenuj všechny druhy médií, které znáš.

Správná odpověď je nová a stará média, mohou být i elektronická a klasická, masmédia,

2. úkol: Co obnáší kulturní funkce médií? Napiš nebo umělecky ztvárni.

Správná odpověď je umění, dokumenty, přenosy z koncertů, divadel a oper. Mají za cíl vzdělávat, uvolňovat, pobavit a přenášet kulturu.

3. úkol: Televize začala pravidelně vysílat roku:

Správná odpověď je C 1935

4. úkol: Co jsou podle tebe stará média? Umělecky ztvárni (nakresli, nalep fotografii...).

Individuální odpověď žáka/studenta.

5. úkol: Fungují všechny sociální sítě nezávisle na sobě?

Správná odpověď je B – NE

6. úkol: Přiřaď ikonky sociálních sítí ke správnému názvu:

- a) Instagram
- b) Twitter
- c) Facebook Messenger
- d) LinkedIn
- e) Facebook
- f) WhatsApp Messenger

7. úkol: Nomofobie je:

Správná odpověď je B. Strach z toho, že nemůžeš z nějakého důvodu užívat telefon.

8. úkol: Patří mezi typické příznaky netolismu ztráta kontroly nad časem a fantomové vibrace?

ANO

9. úkol: Zkus napsat krátkou básničku o médiích – co pro tebe znamenají, jak ovlivňují tvůj život, o rizicích.

Individuální odpověď žáka/studenta.

SPRÁVNÉ ODPOVĚDI K PRACOVNÍMU SEŠITU A „NOVÁ A STARÁ MÉDIA “

– VARIANTA B

1. úkol: Pust' si video o nových a starých médiích a vypracuj následující úkoly.

2. úkol: Seřaď od nejstaršího po nejmladšího nosiče informací.

Správné odpovědi:

2. Hliněné tabulky

5. Pergamen

4. Předchůdce papíru

1. Nástěnné malby

3. Papyrus

3. úkol: Jak se před vynálezem knihtisku šířily informace? Vyber špatnou odpověď.

Správná odpověď je B.

4. úkol: Zamysli se nad tím, jak média ovlivňují tebe a tvé okolí.

Individuální odpověď žáka/studenta.

5. úkol: Co podle tebe začalo vysílat dřív? Televize nebo rozhlas?

Správná odpověď je rozhlas.

6. úkol: Mohou podle tebe stará a nová média působit nezávisle na sobě?

Správná odpověď je ano.

7. úkol: Vysvětli, co je internet a ztvární, jak si ho představuješ. Zkus uhodnout, kdy vznikl.

Internet je celosvětový systém propojených počítačových sítí. Vznikl v 80. letech 20. století.

Individuální odpověď žáka/studenta.

8. úkol: Co vše se dá zahrnout pod pojem sociální sítě? Vyjmenuj je.

Individuální odpověď žáka/studenta.

Například: Facebook, Instagram, Youtube, Snapchat, LinkedIn, Pinterest, Twitter a další.

9. úkol: Co považuješ za výhody a nevýhody nových médií? Napiš nebo graficky ztvárni.

Výhody / Nevýhody

Individuální odpověď žáka/studenta.

Například:

Výhody – lepší dostupnost informací, lepší možnost komunikace, výhody v oblasti propagace, rychlý přenos informací, možnosti vzdělávání, anonymita (nemusím ukazovat svou pravou identitu) a další

Nevýhody – dezinformace, každý člověk může být médiem, ztráta soukromí, zneužití volně dostupných informací (hackerské útoky), anonymita (v případě, že mi někdo vyhrožuje, uráží mě apod. – neznám jeho identitu) a další

10. úkol: Existuje podle tebe závislost na internetu, sociální sítích a elektronických zařízeních?

Správná odpověď je ano.

11. úkol: Pokud ano, proč si myslíš, že vzniká? Zamysli se nad tím a napiš to.

Individuální odpověď žáka/studenta.

12. úkol: Myslíš, že se proti netolismu dělají dostatečná opatření, tedy aby tato závislost vznikala co nejméně?

Individuální odpověď žáka/studenta.

13. úkol: Jaká opatření bys udělal/udělala ty? Ať už sám/sama pro sebe, nebo pro ostatní lidi.

Přemýšlej o tom.

Individuální odpověď žáka/studenta.

14. úkol: Koho podle tebe nejvíce netolismus a nomofobie postihuje? Jako věkovou kategorii?

Batolata

Děti

Pubertální mládež

Postpubertální mládež

Dospělí

Senioři

Individuální odpověď žáka/studenta.

A PRACOVNÍ LIST K TÉMATU „NOVÁ A STARÁ MÉDIA “

VARIANTA B

1. úkol: Vyjmenuj všechny druhy médií, které znáš.

Správná odpověď je nová a stará média, mohou být i elektronická a klasická, masmédia, ...

2. úkol: Co obnáší kulturní funkce médií? Napiš nebo umělecky ztvárni.

Správná odpověď je umění, dokumenty, přenosy z koncertů, divadel a oper. Mají za cíl vzdělávat, uvolňovat, pobavit a přenášet kulturu.

3. úkol: Televize začala pravidelně vysílat roku:

Správná odpověď je C .1935

4. úkol: Co jsou podle tebe stará média? Umělecky ztvárni (nakresli, nalep fotografií...).

Individuální odpověď žáka/studenta.

5. úkol: Přiřaď ikonky sociálních sítí ke správnému názvu:

- g) Instagram
- h) Twitter
- i) Facebook Messenger
- j) LinkedIn
- k) Facebook
- l) WhatsApp Messenger

6. úkol: Nomofobie je:

b) Strach z toho, že nemůžeš z nějakého důvodu užívat telefon.

7. úkol: Patří mezi typické příznaky netolismu ztráta kontroly nad časem a fantomové vibrace?

Ano

SPRÁVNÉ ODPOVĚDI K PRACOVNÍMU SEŠITU ČÁST B

„KNIHOVNA – MÍSTO NEJENDIGITÁLNÍHO BEZPEČÍ“ – VARIANTA A

1.úkol: Pust' si video o knihovnách a vypracuj následující úkoly.

2.úkol: Zamysli se nad tím, co se jako první vybaví tobě, když se řekne slovo „knihovna“. Napiš nebo nakresli či jinak graficky ztvárni.

Individuální odpověď žáka/studenta.

3.úkol: Vyhledej ve tvém regionu nebo kraji speciální centra.

Individuální odpověď žáka/studenta.

4.úkol: Chodíš do knihoven a využíváš jejich služeb? Zakroužkuj svou odpověď.

Ano, chodím pravidelně.

Ano, ale jen výjimečně.

Ne, ale dříve jsem chodil/chodila se školou nebo s rodiči.

Ne, nikdy mě to nenapadlo.

Individuální odpověď žáka/studenta.

B PRACOVNÍ LIST K TÉMATU „KNIHOVNA – MÍSTO NEJEN DIGITÁLNÍHO BEZPEČÍ“–VARIANTA A

1.úkol: Navrhni, výtvarně ztvárni či popiš knihovnu snů včetně služeb, které bys v knihovně uvítal/uvítala.

Individuální odpověď žáka/studenta.

2. úkol: Navštiv nejbližší knihovnu v místě, kde bydlíš nebo studuješ a zjisti, jakou nabídku má pro osoby se smyslovým postižením.

Individuální odpověď žáka/studenta.

SPRÁVNÉ ODPOVĚDI K PRACOVNÍMU SEŠITU ČÁST B „KNIHOVNA – MÍSTO NEJENDIGITÁLNÍHO BEZPEČÍ“

VARIANTA B

1.úkol: Pust' si video o knihovnách a vypracuj následující úkoly.

2.úkol: Zamysli se nad tím, co se jako první vybaví tobě, když se řekne slovo „knihovna“. Napiš nebo nakresli či jinak graficky ztvárni.

Individuální odpověď žáka/studenta.

3.úkol: Chodíš do knihoven a využíváš jejich služeb? Zakroužkuj svou odpověď.

Ano, chodím pravidelně.

Ano, ale jen výjimečně.

Ne, ale dříve jsem chodil/chodila se školou nebo s rodiči.

Ne, nikdy mě to nenapadlo.

Individuální odpověď žáka/studenta.

B PRACOVNÍ LIST K TÉMATU „KNIHOVNA – MÍSTO NEJEN DIGITÁLNÍHO BEZPEČÍ“

VARIANTA B

1. úkol: Navrhni, výtvarně ztvárni či popiš knihovnu snů včetně služeb, které bys v knihovně uvítal/ uvítala.

Individuální odpověď žáka/studenta.

SPRÁVNÉ ODPOVĚDI K PRACOVNÍMU SEŠITU ČÁST C

„DESATERO BEZPEČNOSTI INTERNETU “ – VARIANTA A

1. úkol: Pusť si video o bezpečnosti na internetu a vypracuj následující úkoly.

2. úkol: Zamysli se nad tím, jak si můžeš hlídat svou digitální stopu.

Individuální odpověď žáka/studenta.

3. úkol: V jaké oblasti může být podle tebe zneužita digitální stopa? Zakroužkuj správnou odpověď.

- a) Marketing
- b) Personalistika
- c) Kybernetická kriminalita
- d) Zábavní průmysl

Správná odpověď je C. Odpověď lze ale rozšířit o vlastní názory žáků/studentů. Pokud se nad tím zamyslí a zdůvodní svůj názor, může být správnou odpověď A i B.

4. úkol: Jak bys minimalizoval/minimalizovala svou digitální stopu? Napiš nebo graficky ztvární.

Individuální odpověď žáka/studenta.

5. úkol: Když už víš jak na to, vyhledej si svou digitální stopu. Našel/našla jsi něco, na co už jsi dávno zapomněl/zapomněla? Zakroužkuj svou odpověď.

Ano

Ne

Individuální odpověď žáka/studenta.

6. úkol: Zaznamenej si to (nalep printscreen, zapiš, nakresli) a od teď si svou digitální stopu hlídej a zkus ji minimalizovat.

Individuální odpověď žáka/studenta.

7. úkol: Vyber pojmy, které označují druhy kyberšikany a barevně je vyznač.

Správné odpovědi jsou: hoax, flaming, sexting, happy slapping, kybergrooming. Může být i zesměšňování.

C PRACOVNÍ LIST K TÉMATU DESATERO BEZPEČNOSTI NA INTERNETU“,

VARIANTA A

1.úkol: Pokus se podle zadaných definic vyplnit doplňovačku. Tajenku zapiš do políčka pod doplňovačkou.

Identifikace síťového rozhraní v počítačové síti. = *IP adresa*

Soubor, pomocí kterého webová stránka zaznamenává např. informace o tvé návštěvě. = *cookie*

Psychická manipulace dětí dospělým, prostřednictvím moderních technologií. = *kybergrooming*

Poznáš ho podle zkratky HTTPS v adresním řádku. = *SSL certifikát*

Snímek obrazovky. = *printscreen*

Reprezentace člověka ve virtuálním prostoru. = *virtuální identita*

Člověk, který ovlivňuje velké množství lidí. = *influencer*

Forma šikany prováděná prostřednictvím elektronických médií. = *kyberšikana*

Neustálé zasílání obtěžujících zpráv a SMS agresorem. = *kyberharašení*

Zasílání zpráv a fotografií se sexuální tematikou. = *sexting*

Pronásledování oběti prostřednictvím elektronických médií. = *kyberstalking*

Šíření smyšlených a poplašných zpráv. = *hoax*

Virtuální prostor. = *kyberprostor*

Agresivní chování, se kterým se můžeme setkat v komentářích nebo v internetových diskusích.

= *flaming*

Tajenka: *DIGITÁLNÍ STOPA*

2.úkol: Zkus si za tři měsíce opět otevřít tento sešit. Porovnej svou digitální stopu, kterou zanecháváš nyní a kterou jsi zanechával před 3 měsíci (nalep printscreen, zapiš, zakresli).

Individuální odpověď žáka/studenta.

C SPRÁVNÉ ODPOVĚDI K PRACOVNÍMU SEŠITU „DESATERO BEZPEČNOSTI NA INTERNETU“

VARIANTA B

1. úkol: Pusť si video o bezpečnosti na internetu a vypracuj následující úkoly.

2. úkol: Zamysli se nad tím, jak si můžeš hlídat svou digitální stopu.

Individuální odpověď žáka/studenta.

3.úkol: V jaké oblasti může být podle tebe zneužita digitální stopa? Zakroužkuj správnou odpověď.

Marketing

Personalistika

Kybernetická kriminalita

Zábavní průmysl

Správná odpověď je C. Odpověď lze ale rozšířit o vlastní názory žáků/studentů. Pokud se nad tím zamyslí a zdůvodní svůj názor, může být správnou odpověď A i B.

4.úkol: Jak bys minimalizoval/minimalizovala svou digitální stopu? Napiš nebo graficky ztvárni.

Individuální odpověď žáka/studenta.

5. úkol: Když už víš jak na to, vyhledej si svou digitální stopu. Našel/našla jsi něco, na co už jsi dávno zapomněl/zapomněla? Zakroužkuj svou odpověď.

Ano

Ne

Individuální odpověď žáka/studenta.

6.úkol: Zaznamenej si to (nalep printscreen, zapiš, nakresli) a od teď si svou digitální stopu hlídej a zkus ji minimalizovat.

Individuální odpověď žáka/studenta.

7.úkol: Vyber pojmy, které označují druhy kyberšikany a barevně je vyznač.

Správné odpovědi jsou: hoax, laming, sexting, happy slapping, kybergroomin, kybergrooming, zesměšňování

C PRACOVNÍ LIST K TÉMATU „DESATERO BEZPEČNOSTI NA INTERNETU“

VARIANTA B – KŘÍŽOVKA

1.úkol: Pokus se podle zadaných definic vyplnit doplňovačku. Tajenku zapiš do políčka pod doplňovačkou.

Identifikace síťového rozhraní v počítačové síti. = *IP adresa*

Soubor, pomocí kterého webová stránka zaznamenává např. informace o tvé návštěvě. = *cookie*

Psychická manipulace dětí dospělým, prostřednictvím moderních technologií. = *kybergrooming*

Poznáš ho podle zkratky HTTPS v adresním řádku. = *SSL certifikát*

Snímek obrazovky. = *printscreen*

Reprezentace člověka ve virtuálním prostoru. = *virtuální identita*

Člověk, který ovlivňuje velké množství lidí. = *influencer*

Forma šikany prováděná prostřednictvím elektronických médií. = *kyberšikana*

Neustálé zasílání obtěžujících zpráv a SMS agresorem. = *kyberharašení*

Zasílání zpráv a fotografií se sexuální tematikou. = *sexting*

Pronásledování oběti prostřednictvím elektronických médií. = *kyberstalking*

Šíření smyšlených a poplašných zpráv. = *hoax*

Virtuální prostor. = *kyberprostor*

Agresivní chování, se kterým se můžeme setkat v komentářích nebo v internetových diskusích.
= *flaming*

Tajenka: *DIGITÁLNÍ STOPA*

2.úkol: Zkus si za tři měsíce opět otevřít tento sešit. Porovnej svou digitální stopu, kterou zanecháváš nyní a kterou jsi zanechával před 3 měsíci (nalep printscreen, zapiš, zakresli).

Individuální odpověď žáka/studenta.

SPRÁVNÉ ODPOVĚDI K PRACOVNÍMU SEŠITU ČÁST D „KOMUNIKACE“

VARIANTA A

1. úkol: Pusť si video o komunikaci a vypracuj následující úkoly.

2. úkol: Myslíš si, že je v naší společnosti možné žít bez toho, abychom komunikovali?

Zakroužkuj svou odpověď.

Správná odpověď je ne.

3. úkol: Co podle tebe zlepšuje a zhoršuje komunikaci? Napiš nebo graficky ztvárni.

Individuální odpověď žáka/studenta.

Například: Komunikaci zlepšuje – správné vyjadřování, empatie, sebedůvěra, vyjadřování emocí, vzájemný respekt, naslouchání druhé osobě, nekoukat u povídání s jiným člověkem do telefonu a další.

Komunikaci zhoršuje – neptáme se, nezjišťujeme víc informací, nevhodně reagujeme neverbální komunikací, manipulace, nechováme se vstřícně, dlouhé monology a další.

4. úkol: Jak podle tebe vypadá komunikační proces? Zkus si ho nakreslit nebo jinak graficky ztvárnit.

Individuální odpověď žáka/studenta.

5. úkol: Zamysli se nad tím, jaký komunikační systém upřednostňuješ při rozhovorech se spolužáky, kamarády nebo kolegy? A proč tomu tak je?

Individuální odpověď žáka/studenta.

6. úkol: Setkal/setkala ses někdy v běžném životě (návštěva lékaře, úřadu, kadeřnictví) s tím, že dotyčná osoba měla problém s tebou komunikovat? Jak ses v této situaci cítil/cítila? Napiš nebo graficky znázorni.

Individuální odpověď žáka/studenta.

7. úkol: Vyhledej pobočky ve tvém kraji a zapiš si je nebo nalep mapku.

Individuální odpověď žáka/studenta.

8. úkol: Vyhledej, kde tyto organizace sídlí a které české organizace nás tam zastupují. Zapiš si to nebo vytiskni a nalep.

Individuální odpověď žáka/studenta.

D PRACOVNÍ LIST K TÉMATU „KOMUNIKACE“

VARIANTA A

1. úkol: Co je komunikace?

Správné odpovědi jsou A, B, C, D.

2. úkol: Komunikují mezi sebou všechny živé organismy?

Správná odpověď je ano.

3. úkol: Mají neslyšící a sluchově postižení právo zvolit si při výuce, komunikaci s úřady apod. systém komunikace, který je jim nejbližší? Český znakový jazyk, simultánní přepis apod.?

Správná odpověď je ano.

4. úkol: Tlumočnick do českého znakového jazyka je podle zákona:

Správná odpověď je B. – Profesionál, který musí dodržovat přísné zásady a je vázán mlčenlivostí

5. úkol: Je pro neslyšící rodným jazykem český znakový jazyk?

Správná odpověď– Ano, v České republice ano.

SPRÁVNÉ ODPOVĚDI K PRACOVNÍMU SEŠITU ČÁST D „KOMUNIKACE“

VARIANTA B

1.úkol: Pusť si video o komunikaci a vypracuj následující úkoly.

2.úkol: Myslíš si, že je v naší společnosti možné žít bez toho, abychom komunikovali? Zakroužkuj svou odpověď.

Správná odpověď je ne.

3.úkol: Co podle tebe zlepšuje a zhoršuje komunikaci? Napiš nebo graficky ztvárni.

Individuální odpověď žáka/studenta. Například:

Komunikaci zlepšuje – správné vyjadřování, empatie, sebedůvěra, vyjadřování emocí, vzájemný respekt, naslouchání druhé osobě, nekoukat u povídání s jiným člověkem do telefonu a další.

Komunikaci zhoršuje – neptáme se, nezjišťujeme víc informací, nevhodně reagujeme neverbální komunikací, manipulace, nechováme se vstřícně, dlouhé monology a další.

4.úkol: Jak podle tebe vypadá komunikační proces? Zkus si ho nakreslit nebo jinak graficky ztvárnit.

Individuální odpověď žáka/studenta.

5.úkol: Zamysli se nad tím, jaký komunikační systém upřednostňuješ při rozhovorech se spolužáky, kamarádynebo kolegy? A proč tomu tak je?

Individuální odpověď žáka/studenta.

6.úkol: Setkal/setkala ses někdy v běžném životě (návštěva lékaře, úřadu, kadeřnictví) s tím, že dotyčná osoba měla problém s tebou komunikovat? Jak ses v této situaci cítil/cítila? Napiš nebo graficky znázorni.

Individuální odpověď žáka/studenta.

7.úkol: Vyhledej pobočky ve tvém kraji a zapiš si je nebo nalep mapku.

Individuální odpověď žáka/studenta.

8.úkol: Vyhledej, kde tyto organizace sídlí a které české organizace nás tam zastupují. Zapiš si to nebo vytiskni a nalep.

Individuální odpověď žáka/studenta.

D PRACOVNÍ LIST K TÉMATU „KOMUNIKACE“

VARIANTA B

1.úkol: Co je komunikace?

Správné odpovědi jsou A, B, C, D.

2. úkol: Komunikují mezi sebou všechny živé organismy?

Správná odpověď je ano.

3.úkol: Mají neslyšící a sluchově postižení právo zvolit si při výuce, komunikaci s úřady apod. systém komunikace, který je jim nejbližší? Český znakový jazyk, simultánní přepis apod.?

Správná odpověď je ano.

4. úkol: Tlumočnick do českého znakového jazyka je podle zákona:

Správná odpověď je B. – Profesionál, který musí dodržovat přísné zásady a je vázán mlčenlivostí.

5. úkol: Je pro neslyšící rodným jazykem český znakový jazyk?

Správná odpověď je ano.

5 Příloha č. 4 soubor zdrojů inspirativních materiálů

- 1) Mezinárodní vzdělávací projekt Hugo na cestách - reportáž z mezinárodního vzdělávacího projektu zaměřená na Malé muzeum Bible, kde mají funkční repliku knihtisku a je to dobře popsáno. <http://hugonacestach.info/reportaz/916>
- 2) Virtuální prohlídka Krajské vědecké knihovny v Liberci pro neslyšící a sluchově postižené; ukázka toho, jak virtuální prohlídka může vypadat a co vše je knihovně pro neslyšící a sluchově postižené dostupné <https://www.kvkli.cz/>
<https://www.kvkli.cz/o-knihovne/video-pro-neslysici.html>
- 3) Dokument Svět neslyšících z roku 2008
<https://www.youtube.com/watch?v=-hQOF4gTZjw>
- 4) Webové stránky Českého rozhlasu, kde se dají najít přepisy zpráv, které jsou vhodné nejen pro neslyšící a sluchově postižené studenty <https://portal.rozhlas.cz/>
- 5) Jednoduchý přehled o internetových závislostech <https://www.netolismus.cz/>
- 6) Projekt zaměřený na prevenci, vzdělávání, výzkum, intervenci a osvětu spojenou s rizikovým chováním na internetu, ale věnuje se i pozitivnímu využívání informačních technologií ve vzdělávání a běžném životě; inspirace na témata, která se dají se studenty probírat <https://www.e-bezpeci.cz/>
- 7) Diplomová práce na téma Média a jejich vliv na mladou generaci
https://digilib.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/19380/charv%C3%A1t_2012_dp.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- 8) Bakalářská práce na téma Masmédia ve volném čase žáků druhého stupně základní školy
<https://theses.cz/id/iuk54z/Bc.txt>
- 9) Média a jejich funkce:
<https://coggle.it/diagram/WQGqCeUX6gABgk11/t/m%C3%A9dia-vymezen%C3%AD%2C-funkce%2C-ot%C3%A1zky>

10) Amatérské video o netolismu; jednoduše popisuje problematiku, není opatřeno titulky

<https://www.youtube.com/watch?v=L73yLDVVNGU>

11) Amatérské video o netolismu a způsobech jeho léčby, opatřeno titulky.

https://www.youtube.com/watch?v=Cf_AjTxVBXA

12) Bakalářská práce na téma Nová média a technologie v moderní společnosti

https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/30458/BPTX_2008_2_11240_0_248831_0_69780.pdf?sequence=1&isAllowed=y

13) Nová média a knihovnictví

https://wikisofia.cz/wiki/Aspekty_nov%C3%BDch_m%C3%A9di%C3%AD,_jak_je_zkoum%C3%A1_informa%C4%8Dn%C3%AD_v%C4%9Bda_a_knihovnictv%C3%AD –

14) Výzkumná zpráva z roku 2015 na téma Stará a nová média v každodennosti českých publik; pro žáky a žákyně by mohly být zajímavé grafy a statistiky

https://is.muni.cz/do/mu/tiskove_zpravy/Stara_a_nova_media_v_kazdodennosti_ceskych_public.pdf

15) Bulvár a bulvarizace, kdyby studenty více zajímalo téma bulváru a bulvárních médií; pro informace https://obalky.kosmas.cz/ArticleFiles/220226/auto_preview.pdf/FILE/Co-je-bulvar-co-je-bulvarizace_Ukazka.pdf

16) Projekt oslovuje různé cílové skupiny uživatelů a na názorných příkladech pomáhá vytvářet správné návyky internetové bezpečnosti; v projektu je možné otevřít si kurzy plné zajímavých informací, budou vhodné pro učitele, rodiče i žáky a žákyně

<http://www.bezpecnyinternet.cz/>

17) Slovník plný pojmů z oblastí informačních technologií, bezpečnosti na internetu, sociálních sítí <http://www.bezpecnyinternet.cz/slovník/default.aspx>

18) O2 Linka pro neslyšící a nevidomé pomáhá lidem se sluchovým a zrakovým postižením komunikovat s okolním světem pomocí technologií

<https://www.o2linkaproneslysici.cz/>

19) Projekt pod záštitou MŠMT, kterým provází influencer a bývalý youtuber Jirka Král a společnost Avast; na webových stránkách si žáci mohou udělat interaktivní online kurz bezpečnosti na internetu, zároveň jsou na stránkách články pro učitele, rodiče ale i žáky a žákyně <https://www.budsafeonline.cz/>

<https://www.avast.com/cz/besafeonline/pro-ucitele>

20) Dobře zpracovaná prezentace na téma Digitální stopa, pro žáky i žákyně bude atraktivní <https://moodle.nic.cz/course/view.php?id=15>

21) Internetový pořad Jak na internet s hercem Romanem Zachem, může přiblížit žákům a žákyním problematiku internetu, ke každému videu je i podrobný text, který se dané problematice věnuje do hloubky; videa jsou bez titulků

<https://www.jaknainternet.cz/>

22) Diplomová práce na téma Právní aspekty virtuální identity

https://is.muni.cz/th/l3vpg/diplomova_prace.pdf

13) Informace o tom, jak společnost Google využívá cookie soubory; kdyby žáky a žákyně zajímalo téma cookie souborů

<https://policies.google.com/technologies/cookies?hl=cs>

14) Linka bezpečí <https://www.linkabezpeci.cz/poradna/ublizovani,-zneuzivani,-sikana/>

15) Informace o kyberšikaně, jak ji řešit a bránit se; vhodné pro žáky i pedagogy

<https://www.sstd.cz/files/soubory/prevence/kybersikana.pdf>

16) Projevy kyberšikany

<https://bezpecnasit.webnode.cz/news/projevy-kybersikany-s-priklady/>

17) Internetem bezpečně, náměty pro výuky:

<https://www.internetembezpecne.cz/internetem-bezpecne/>

- 18) Výsledky sociologického výzkumu na téma Mediální gramotnost; barevné grafy, přehledně zpracované https://ct24.ceskatelevize.cz/sites/default/files/2221556-vyzkum_mg_konferencemsm_t_fin.pdf
- 19) Jak komunikovat s neslyšícími <http://ruce.cz/clanky/4-jak-komunikovat-s-neslysicimi/>
- 20) Webová stránka, na které si můžete najít všechny zákony a podívat se na je – jich přesná znění v rámci kapitoly Komunikace <https://www.zakonyprolidi.cz/>
- 21) Česká komora tlumočnicků znakového jazyka je nezisková organizace pro tlumočníky, kteří se chtějí vzdělávat, mít přehled o aktuálním dění a možnost ovlivňovat rozvoj tlumočnické profese; webové stránky mohou být zdrojem informací o tlumočnické profesi, etických kodexů <http://www.cktjz.com/>
- 22) Práva pacientů přeložená do českého znakového jazyka ve formě videí <https://www.mzcr.cz/prava-pacientu-prelozena-do-znakoveho-jazyka-ve-forme-videi/>
- 23) Registr poskytovatelů sociální služeb; kontakty, adresy na centra poskytující tlumočnické služby http://iregistr.mpsv.cz/socreg/hledani_sluzby.do;jsessionid=2CD4303F66E63E43B925F6CC21A4B985.node1?sd=tlumo%C4%8Dnick%C3%A9+slu%C5%BEby&zak=&SUBSESSION_%20ID=1604905979693_1&zaok=&SUBSESSION_ID=1618417317331_1
- 24) Organizace poskytující tlumočnické služby neslyšícím <http://www.asnep.cz/>
<https://www.unieneslysicichbrno.cz/>
- 25) Projekt Mladý zdravotník Českého červeného kříže se zaměřuje na první pomoc, jejich stránky jsou interaktivní a hravé; vhodné pro starší i mladší žáci <https://mladyzdravotnik.cz/kategorie/handicapovani/sluchove-postizeni/>
- 26) Pod provozovatelskou společností Tichý svět nabízí Tichá linka online tlumočení znakového jazyka a online přepis českého jazyka <https://www.tichalinka.cz/>
- 27) Nezisková organizace Tichý svět poskytuje služby slyšícím i neslyšícím lidem <https://www.tichysvet.cz/>

28) NNTB.cz je projekt společnosti FaceUp Technology a Nadačního fondu Nenech to být, za kterým stojí sami studenti. Společně se Scio a za podpory MŠMT bojují se šikanou, sexuálním obtěžováním, vylučováním z kolektivu a dalšími sociálními problémy na školách po celém světě; inspirace pro vedení školy, jak řešit šikanu a kyberšikanu na škole <https://www.nntb.cz/>

29) Portál přináší aktuální informace včetně legislativních změn
<http://www.inkluzevpraxi.cz>

30) Veškeré metodické materiály k podpůrným opatřením, surdopedické diagnostice a metodice výuky s žákem se sluchovým postižením <http://katalogpo.upol.cz/>

31) Informační portál organizace Tamtam (poskytuje celorepublikově ranou péči pro sluchově postižené děti) <https://www.idetskysluch.cz>

32) Písně s uměleckým tlumočením do českého znakového jazyka:

Není nutno! (<https://youtu.be/P2yNmz7ItiQ>)

Hrdinský čin – Pokáč (<https://youtu.be/OIW1s2yw-Y>)

Bohemian Rhapsody (<https://youtu.be/9UqYdguaO1g>)

Hit the Road Jack (<https://youtu.be/KbJqKSP-CSw>)

Billie Jean (<https://youtu.be/A-eFB-QcQW8>)

Yesterday (<https://youtu.be/A-eFB-QcQW8>)

Tichá noc (<https://youtu.be/7lsoI05JlmQ>)

Informace k diskusím i výuce lze čerpat například zde:

33) Bezpečnost na internetu, námět k diskusi – film V síti:
<https://www.avast.com/cz/besafeonline/blog/film-v-siti-vse-o-detske-verzi-pro-skoly>

34) Tlumočnictví, ukázky: <https://www.tichezpravy.cz/>

35) Komunikace s neslyšícím: <https://www.tichalinka.cz/druhy-sluzeb-olt>

36) SSL certifikáty: <https://www.master.cz/blog/co-jsou-ssl-certifikaty-a-ssl-protokoly-jak-funguji-vysvetleni-navod/>

37) Komunikace – Úvod k mezilidské komunikaci (Univerzita Palackého Olomouc)
<http://pfyziolmysl.upol.cz/?p=815>

6 Příloha č. 3 – Závěrečná zpráva o ověření programu v praxi

Závěrečná zpráva je k dispozici zde:

https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/11/10.7_Zprava.pdf

Poznámka k závěrečné zprávě: Vzhledem ke specifčnosti bloku 10 o ověřování materiálů v době pandemie byla výuka upravena s ohledem na cílovou skupinu, hygienické požadavky při vyučování a její průběh byl ovlivněn pandemickou situací. Závěrečná zpráva je napsána podle skutečného průběhu ověřování. Rozpisy jednotlivých hodin pro realizaci v běžné či online výuce je upraven po poradě s pedagogy cílové školy tak, aby logicky navazoval a vyhověl potřebám dětí i RVP.

7 Příloha č. 4 – Odborné a didaktické posudky programu

Odborný posudek je k dispozici zde:

<https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/12/10.9-Odborny-posudek.pdf>

Didaktický posudek je k dispozici zde:

<https://www.educatus.cz/wp-content/uploads/2021/12/10.8-Didakticky-posudek.pdf>

8 Příloha č.5 – Doklad o provedení nabídky ke zveřejnění programu

Mirka Matátková

Od: Lenka Perglová <lenka.perglova@nuv.cz>
Odesláno: středa 16. října 2019 15:39
Komu: Mirka Matátková
Kopie: Topičová Pavla
Předmět: Projekt IRDS – zveřejnění výstupů na RVP.CZ

Vážená paní Matátková,

na základě e-mailu, který jste zaslala kolegyni Pavle Topičové ohledně uveřejnění výstupů z výzvy OP VVV, Vám zasílám několik základních informací k procesu publikace.

Co se týče umísťování materiálů v prostředí Metodického portálu RVP.CZ, máme pro tento účel několik modulů. Pro zvolení optimálního prostředí bychom potřebovali vědět následující informace:

- O kolik materiálů se cca jedná? Píšete, že se jedná o 10 vzdělávacích programů, z čeho bude jeden program složen?
- O jaké konkrétní formáty se bude jednat? Pracovní listy (DOCX, PPTX, PDF), video záznamy, obrázky, audia?
- Zveřejnění příspěvků budete chtít realizovat po vlnách nebo jednorázově? Do kdy by měly být zveřejněné?
- Bude u materiálů garantována obsahová správnost?
- Máte již nějaké úložiště materiálů, např. webové stránky?

Pokud chcete materiály uveřejnit na Metodický portál RVP.CZ a nemáte vlastní úložiště:

Na Metodickém portálu RVP.CZ zveřejňujeme příspěvky nejčastěji v modulu [DUM](#), [Články](#) a [Digifolio](#).

Modul DUM shromažďuje nejčastěji strukturované pracovní listy a prezentace k okamžitému využití ve výuce. Modul Články nabízí metodicko-didaktické příspěvky spíše textového charakteru. Příspěvky v těchto modulech prochází recenzním řízením a jazykovou korekturou, výjimku tvoří materiály, jejichž správnost je garantována projekty. Do recenzního řízení patří i kontrola dodržování autorského zákona zejména u obrazového materiálu. U obrázků musí být jasně uvedený zdroj, případně doložen souhlas s využitím obrázků, případně pak licenci.

Pokud nejsou materiály garantovány, případně budete mít k dispozici velké množství materiálů různých formátů, můžete využít modul Digifolio. Zde se vytváří tzv. pohledy (webové stránky), do kterých je možné nahrát soubory, text, obrázky, přehrávače videí (videa by měla být uložena například na YouTube).

Pokud budete mít i jiné úložiště materiálů:

V tomto případě je možné využít náš nový modul EMA, který je katalogem digitálních vzdělávacích zdrojů, do kterého lze nahrát metadata materiálů s odkazem na Váš web, kde budou materiály uloženy.

Prosím tedy o zodpovězení výše uvedených dotazů, následně vybereme vhodný postup.

Přeji hezký den.
Lenka Perglová

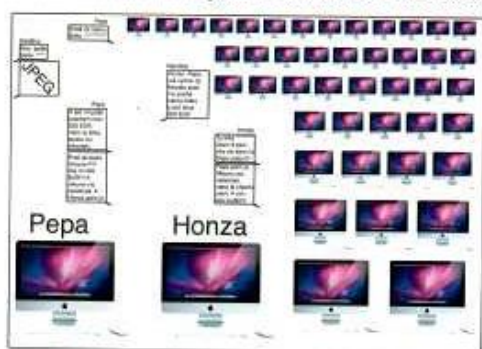
Mgr. Lenka Perglová
odborný pracovník referátu pro správu a rozvoj Metodického
portálu RVP.CZ
+420 274 022 410
lenka.perglova@nuv.cz
www.rvp.cz

9 Nepovinné přílohy

Závěrečné grafické práce účastníků programu na téma Rizika internetu, Internet je síť.

INTERNET JE SÍŤ
Nenech se do ní chytit. Je složité se z ní dostat

Tolik profilů může být např. tento muž

